

**Wojewódzka Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Gorzowie Wielkopolskim**

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Podstawa opracowania:

*Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji
z dnia 7 czerwca 2010 roku, w sprawie ochrony
przeciwpożarowej budynków, innych obiektów
budowlanych i terenów
(Dz.U. Nr 109, poz.719).*

Zatwierdzam do użytku służbowego.....

**Gorzów Wielkopolski
lipiec 2018 r.**

Opracował:

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
1.1. CEL INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.....	5
1.2. POSTANOWIENIA OGÓLNE.	5
1.3. TERMINOLOGIA.	6
1.4. ZAKRES STOSOWANIA.	8
1.5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ.	8
2. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA I SPOSOBU UŻYTKOWANIA OBIEKTU.....	9
2.1. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW BUDOWLANYCH I ZAGOSPODAROWANIA FUNKCJONALNEGO OBIEKTU.	9
2.2. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻENIA POŻAROWEGO WYSTĘPUJĄCEGO NA TERENIE BUDYNKU.....	13
3. ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTANIA POŻARU.....	17
3.1. WYMAGANIA OGÓLNE.	17
3.2. UŻYWANIE LUB PRZECHOWYWANIE MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.....	19
3.3. PODSTAWOWE WSKAZANIA PRZECIWOŻAROWE PODCZAS EKSPLOATACJI INSTALACJI I URZĄDZEŃ Z GAZAMI PALNYMI.	20
3.4. PODSTAWOWE WSKAZANIA PRZECIWOŻAROWE PODCZAS EKSPLOATACJI INSTALACJI I URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH... ..	20
3.5. WSKAZANIA PRZECIWOŻAROWE W STOSUNKU DO INSTALACJI ODGROMOWYCH.	22
3.6. WSKAZANIA PRZECIWOŻAROWE DLA PRZEWODÓW KOMINOWYCH.	22
3.7. ZASADY PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO.	22
3.8. ZASADY PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM INSTALACJI WODOCIĄGOWEJ PRZECIWOŻAROWEJ.	23
3.9. ZASADY PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM INSTALACJI OŚWIETLENIA AWARYJNEGO.....	23
3.10. ZASADY PODDAWANIA PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM DRZWI PRZECIWOŻAROWYCH.	24
4. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ.	25
4.1. ZADANIA I OBOWIĄZKI DYREKTORA WSSE.....	25
4.2. ZADANIA I OBOWIĄZKI KIEROWNIKÓW ODDZIAŁÓW.....	26
4.3. ZADANIA KIEROWNIKA ODDZIAŁU ADMINISTRACYJNO-TECHNICZNEGO ORAZ ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH.	26
4.4. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW WSSE.....	27
4.5. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKA REALIZUJĄCEGO ZADANIA W ZAKRESIE NADZORU NAD STANEM BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO OBIEKTU.....	28
4.6. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW PORZĄDKOWYCH.	28
4.7. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW SŁUŻBY OCHRONY OBIEKTU.	29
5. WSKAZANIA PRZECIWOŻAROWE PRZY PROWADZENIU PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.....	30
6. TECHNICZNE WARUNKI EWAKUACJI. ORGANIZACJA AKCJI EWAKUACYJNEJ.	33
6.1. CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNYCH WARUNKÓW EWAKUACJI.	33
6.2. CZYNNIKI POWODUJĄCE UTRUDNIENIA W EWAKUACJI LUDZI.	33
6.3. PORUSZANIE SIĘ W WARUNKACH ZADYMIENIA.	34
6.4. ZASADY OGŁASZANIA ALARMU.	34
6.5. OGÓLNE ZASADY ORGANIZACJI AKCJI EWAKUACYJNEJ Z OBIEKTU.	35
6.6. OBOWIĄZKI PETENTÓW, UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ I KONFERENCJI NA TERENIE WSSE Z CHWILĄ OGŁOSZENIA ALARMU EWAKUACYJNEGO.	35
6.7. ZASADY PRAKTYCZNEGO SPRAWDZENIA EWAKUACJI Z OBIEKTU.	36

6.8. OSOBY FUNKCYJNE I ICH OBOWIĄZKI DOTYCZĄCE KIEROWANIA EWAKUACJĄ Z BUDYNKU WSSE W GORZOWIE WLKP.	36
7. DOBÓR I ROZMIESZCZENIE PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO.	39
7.1. GAŚNICE PROSZKOWE.	39
7.2. GAŚNICE ŚNIEGOWE.	41
7.3. GAŚNICA WODNO-PIANOWA.	42
7.4. KOC GAŚNICZY.	43
8. ZNAKI GRAFICZNE.	44
8.1. ZASADY ROZMIESZCZANIA ZNAKÓW EWAKUACYJNYCH.	44
8.2. ZNAKI EWAKUACYJNE.	45
8.3. ZNAKI BEZPIECZEŃSTWA.	46
9. POSTĘPOWANIE NA WYPADEK POŻARU.	48
9.1. ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU.	48
9.2. PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ W PRZYPADKU POWSTANIA ZAGROŻENIA.	49
9.3. SCHEMAT ZADAŃ ORGANIZUJĄCYCH AKCJĘ RATOWNICZĄ DO CZASU PRZYJAZDU PIERWSZYCH ZASTĘPÓW OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ.	50
9.4. POSTĘPOWANIE NA WYPADEK ZAGROŻENIA ŁADUNKIEM WYBUCHOWYM.	51
9.5. POSTĘPOWANIE Z NIEZIDENTYFIKOWANĄ PRZESYŁKĄ.	57
10. ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI.	60
11. TELEFONY I DANE TELEADRESOWE.	62
11.1. TELEFONY ALARMOWE.	62
11.2. TELEFONY OSÓB FUNKCYJNYCH.	62
11.3. DANE TELEADRESOWE.	62
12. WZORY ZAŁĄCZNIKÓW.	63

AKTUALIZACJA **„INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO”**

Zgodnie z §6.7 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz.719) „Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego” powinna być poddawana aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Lp.	Data aktualizacji	Co podlegało aktualizacji	Podpis
1.	2.	3.	4.

Aktualizacji „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” dokonuje:

.....

1. Wstęp.

1.1. Cel Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

Celem opracowania jest ustalenie wymagań ochrony przeciwpożarowej w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym itp., jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji Obiektu Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp.

1.2. Postanowienia ogólne.

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- prowadzenie działań ratowniczych.

Właściciel/Zarządca obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;
- przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków w zakresie ochrony przeciwpożarowej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku lub terenu, przejmuje w części lub w całości ich Zarządca lub użytkownik, na podstawie umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie obiektu.

W przypadku gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków w zakresie ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym obiektem lub terenem (Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. - tekst jednolity: Dz.U. 2002 r. Nr 147 poz. 1229 z późn. zm.).

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków oraz wyposażenia ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze, wynikają z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 109, poz. 719).

W oparciu o przytoczone akty prawne, całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacyjnym jak również technicznym, związanych z ochroną przeciwpożarową obiektu Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp. spoczywa na Dyrektorze WSSE.

W związku z powyższym Dyrektor WSSE odpowiedzialny jest za zabezpieczenie obiektu przed bezpośrednimi i pośrednimi skutkami pożaru, innego miejscowego zagrożenia, oraz przede wszystkim za zapewnienie bezpieczeństwa ludziom przebywającym na jego terenie w przypadku zaistnienia pożaru, lub innego zagrożenia.

Postanowienia zawarte w „Instrukcji” nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych w tym zakresie.

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata lub częściej, jeśli wynika to ze zmian sposobu użytkowania budynku, zmian technologicznych, zmian układu zagospodarowania pomieszczeń i innych zmian wpływających bezpośrednio lub pośrednio na warunki ochrony przeciwpożarowej.

1.3. Terminologia.

W celu ułatwienia zrozumienia używanych dalej określeń, których znaczenie w rozumieniu Ustawy znacznie odbiega od interpretacji potocznej, poniżej podano definicje najważniejszych pojęć stosowanych w Instrukcji. Wykaz najczęściej stosowanych pojęć używanych w dalszej części Instrukcji:

- **ochrona przeciwpożarowa** - to zespół przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia, życia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem,
- **pożar** - to niekontrolowany proces spalania, zachodzący w miejscu do tego nie przeznaczonym charakteryzujący się wydzieleniem ciepła, światła i dymu,
- **miejscowe zagrożenie** - to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia,
- **zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia** - to zapewnienie nieruchomościom koniecznych warunków ochrony technicznej oraz tworzenie warunków organizacyjnych i formalno-prawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **prace niebezpieczne pożarowo** - prace nieprzewidziane instrukcją technologiczną lub prowadzone poza wyznaczonym na stałe do tego celu

miejscem, jak prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, prowadzone wewnątrz obiektów, na przyległych do nich terenach, a także wszelkie prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem,

- **działania ratownicze** - to każda czynność podjęta w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidacje źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **Kierujący działaniem ratowniczym** - lub kierujący akcją ratowniczą to osoba oddziałująca na podległe siły podmiotów systemu na miejscu zdarzenia, zgodnie z przyjętymi zasadami i planami ratowniczymi, w celu wykonania określonych czynności ratowniczych,
- **bezpieczeństwo pożarowe** - to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia, uzyskiwany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych,
- **materiał niebezpieczny pożarowo** - to ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C, gazy palne, ciała stałe zapalające się samorzutnie w powietrzu, materiały wybuchowe i pirotechniczne, materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne, materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji oraz materiały mające skłonności do samozapalenia,
- **ciecz palna** – to ciecz o temperaturze zapłonu do 100°C,
- **odczynniki chemiczne** - rozumie się przez to substancje stosowane w procedurach laboratoryjnych,
- **wymagania zasadnicze** - rozumie się ustawy i wydane na ich podstawie akty wykonawcze,
- **zagrożenie wybuchem** - to możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia,
- **kategoria zagrożenia ludzi** - to kwalifikacje budynku, jego części lub pomieszczenia ze względu na funkcje:
  - ZL I - budynki użyteczności publicznej lub ich części, w których mogą przebywać ludzie niebędący ich stałymi użytkownikami w grupach powyżej 50 osób, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
  - ZL II - budynki użyteczności publicznej lub ich części przeznaczone dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się,
  - ZL III - budynki użyteczności publicznej niezakwalifikowane do ZL I i ZL II, takie jak szkoły, budynki biurowe, hotele, otwarte przychodnie lekarskie, pomieszczenia usługowe itp.,
  - ZL IV- budynki mieszkalne,
  - ZL V - budynki zamieszkania zbiorowego niezakwalifikowane do ZL I i ZL II (dawniej archiwa muzea, biblioteki),
- **PM** - obiekty produkcyjno-magazynowe,

- **przeciwpożarowy wyłącznik prądu** - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru,
- **strefa pożarowa** - to przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni,
- **strefa zagrożenia wybuchem** - to przestrzeń, w której może występować mieszanina substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości,
- **teren przyległy** - to pas terenu wokół obiektu o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania bezpieczeństwa pożarowego, określonej w przepisach techniczno-budowlanych,
- **techniczne środki zabezpieczeń przeciwpożarowych** - to urządzenia, sprzęt, instalacje lub rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- **urządzenia do usuwania dymów i gazów pożarowych** - to urządzenie montowane w górnych częściach klatek schodowych i pomieszczeń, uruchamiane w przypadku nagromadzenia się gorących gazów i dymów pożarowych w celu ich odprowadzenia drogą wentylacji naturalnej lub wymuszonej,
- **sprzęt i urządzenia ratownicze** - to przedmioty, narzędzia, maszyny i urządzenia na stałe związane z budynkiem, obiektem lub terenem, uruchamiane lub wykorzystywane do ratowania ludzi i mienia w warunkach pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- **stałe urządzenia gaśnicze** - to urządzenia na stałe związane z obiektem, zawierające własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchamiane automatycznie we wczesnej fazie rozwoju pożaru,
- warunki ewakuacji - to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniający szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

1.4. Zakres stosowania.

Postanowienia Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego obowiązują wszystkich pracowników WSSE w Gorzowie Wlkp., oraz osoby czasowo przebywające na terenie obiektu WSSE w Gorzowie Wlkp.

Do przestrzegania wymagań i procedur określonych w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego zobowiązani są pracownicy wykonujący prace techniczno-budowlane na terenie obiektu WSSE w Gorzowie Wlkp.

1.5. Odpowiedzialność.

Za realizację zadań określonych w niniejszej Instrukcji oraz za przestrzeganie podanych niej zasad postępowania odpowiedzialni są wszyscy pracownicy w zakresie zgodnym z zawartymi w Instrukcji postanowieniami.

Do zapoznania się z Instrukcją i przestrzegania zawartych w niej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy bez względu na stanowisko służbowe i rodzaj wykonywanej pracy.

W przypadku braku respektowania postanowień Instrukcji w zakresie bezpieczeństwa pożarowego obiektu Dyrektor może nakładać kary zgodne z wewnętrznym regulaminem.

W przypadkach rażących należy nieprawidłowości zgłaszać do miejscowego Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej.

Instrukcja obowiązuje od dnia zatwierdzenia jej przez Dyrektora.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia i sposobu użytkowania obiektu.

2.1. Charakterystyka warunków budowlanych i zagospodarowania funkcjonalnego obiektu.

Główną siedzibę Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp. stanowi 3-kondygnacyjny budynek z bocznym skrzydłem, położony przy ul. Kazimierza Jagiellończyka 8B.

W budynku głównym znajdują się pomieszczenia zajmowane przez Dyрекcję, obsługę administracyjno-księgową oraz Oddziały Działu Nadzoru Sanitarnego.

W bocznym 4-kondygnacyjnym skrzydle mieszczą się Oddziały Działu Nadzoru Sanitarnego oraz Oddziały Działu Laboratoryjnego.

Budynek WSSE w Gorzowie Wielkopolskim jest obiekt wolnostojący w kształcie litery "L".

W obiekcie wyróżniamy jedną kondygnację podziemną i 4 nadziemne zamknięte dachem płaskim. Budynek podzielono zgodnie z wykorzystaniem na część laboratoryjną, magazynową oraz administracyjno-biurową.

2.1.1. Część laboratoryjna.

Poziom	Przeznaczenie	Powierzchnia
piwnica	Magazyn odczynników i szkła, magazyn odpadów medycznych, pomieszczenia wentylatorowni, rozdzielnie elektryczne, pracownie Oddziału Mikrobiologii i Parazytologii, punkt przyjęcia próbek do badań, Magazyn Szczepionek (chłodnia)	461,59 m ²
parter	Oddział Mikrobiologii i Parazytologii, Oddział Epidemiologii, Oddział Higieny Radiacyjnej, pomieszczenia administracyjno-biurowe	476,77 m ²
I piętro	Oddział Badań Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku, pomieszczenia administracyjno-biurowe	474,68 m ²
II piętro	Oddział Badań Środowiskowych, pomieszczenia administracyjno-biurowe, Oddział Nadzoru Zapobiegawczego	469,13 m ²
III piętro	Oddział Badań Środowiska Pracy oraz Badań Radiacyjnych, Oddział Analiz Instrumentalnych, Oddział Higieny Pracy, pomieszczenia administracyjno-biurowe.	465,50 m ²

Pomieszczenia laboratoryjne wyposażone są w instalacje gazów technicznych (argon) i gazów palnych (gaz ziemny, acetylen).

Łącznie:

kubatura – 8400 m³

powierzchnia użytkowa – 2347,67 m²

2.1.2. Część nadzoru sanitarnego.

Poziom	Przeznaczenie	Powierzchnia
piwnica	Archiwum, magazyn: odpadów chemicznych, Obrony Cywilnej, węglikowej, podręczne magazynki gospodarcze, pomieszczenia warsztatów konserwatorów, kotłownia.	308,05 m ²
parter	Sala konferencyjna, Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej, Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży,	300,84 m ²
I piętro	Oddział Epidemiologii, Oddział Higieny Radiacyjnej, pomieszczenia administracyjno–biurowe	324,74 m ²
II piętro	Oddział Higieny Komunalnej, Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Kosmetyków, pomieszczenia administracyjno–biurowe	312,33 m ²

Łącznie:

kubatura – 4860 m³

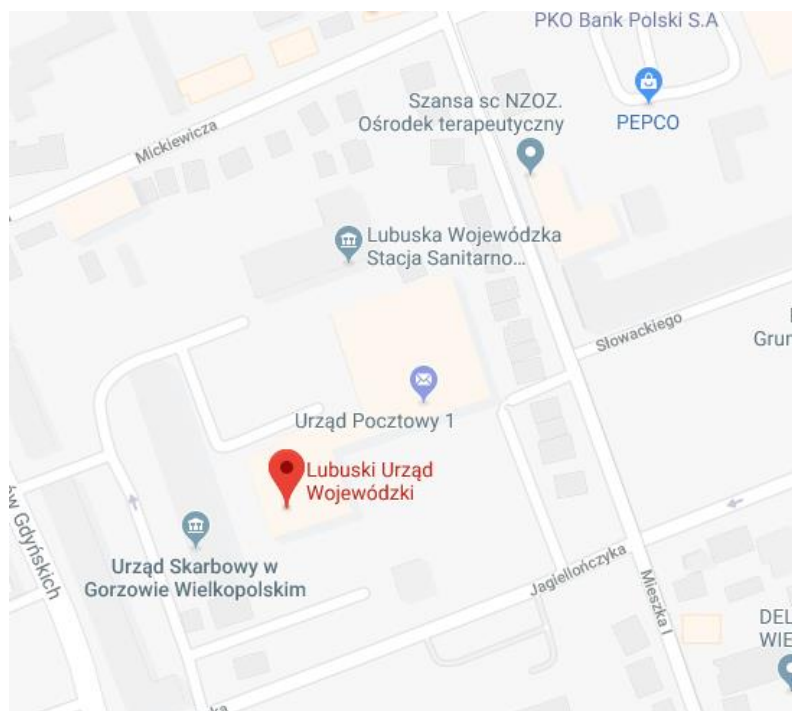
powierzchnia użytkowa – 1245,96 m²

Cały budynek stanowi jedną strefę pożarową o wielkości całkowitej 3593,63 m².

W przypadku omawianego budynku zgodnie z założeniami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie wielkość strefy nie może przekraczać 5000 m², dopuszczalna wielkość strefy nie jest więc przekroczona.

Poszczególne części budynku posiadają niezależne przeciwpożarowe wyłączniki prądu - przyciski uruchamiające zlokalizowane są przed wejściami głównymi do poszczególnych części obiektu. Lokalizacja i dojazdy.

2.1.3. Lokalizacja i dojazdy.

Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną zlokalizowano w Gorzowie Wlkp. w kwartale ulic Mickiewicza, Mieszka I, Kosynierów Gdyńskich i Jagiellończyka.

Wokół WSSE zlokalizowane są drogi dojazdowe, zapewniające dojazd do obiektu. Bezpośredni wjazd prowadzi od ulicy Kazimierza Jagiellończyka.

2.1.4. Szacunkowa liczba osób przebywających w obiekcie.

W Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej jest zatrudnionych 155 osób. Ponadto do Urzędu dziennie przybywa od 20 do 40 petentów (na podstawie deklaracji Dyrekcji WSSE) załatwiających różne sprawy urzędowe. Na parterze zlokalizowano salę konferencyjną, w której odbywają się narady, spotkania i szkolenia różnych grup w liczbie do 90 osób jednorazowo. Osoby postronne mają sporadyczny dostęp do części podziemnej i kondygnacji powyżej parteru.

2.1.5. Klasyfikacja obiektu do kategorii zagrożenia ludzi.

W oparciu o obowiązujące przepisy, projekt oraz wykorzystanie budynku WSSE, poszczególne części budynku, ze względu na pełnioną funkcję, kwalifikujemy do następujących grup:

- część konferencyjno–szkoleniową na parterze budynku do **kategorii zagrożenia ludzi ZL I**, w związku z występowaniem pomieszczeń przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób nie będących ich stałymi użytkownikami;
- część administracyjno–biurową do **kategorii zagrożenia ludzi ZL III**;
- pomieszczenia techniczne do grupy **obiektów PM**.

Obiekt jako całość, ze względu na pełnione funkcję kwalifikowany jest do **kategorii zagrożenia ludzi ZL I+III**.

Pod względem podziału na grupy wysokościowe budynek WSSE kwalifikujemy do **budynków SW – średniowysokich** - maksymalna wysokość budynków wynosi 14,20 m.

2.1.6. Wymagania stawiane konstrukcji budynku.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. **w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie** dla budynku WSSE (budynek średniowysoki, kwalifikowany do kategorii zagrożenia ludzi ZL I+III) wymagana jest klasa odporności pożarowej B.

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Stropy	Ściany zewnętrzne	Ściany wewnętrzne	Przykrycie dachu
B	Słupy żelbetowe R 120	Stalowa R 30	Żelbetowe REI 60	Murowane z gazobetonu i cegły EI 60	Płyty G-K EI 30	E 30
	Podciągi żelbetowe R 120				Murowane EI 60	

gdzie:

R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polska Norma dotycząca zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.

Wszystkie elementy budowlane w zakresie stopnia palności spełniają wymagania NRO (nierozprzestrzeniające ognia).

Do ocieplenia budynku zarówno w termoizolacji ścian, jak i dachu stosowane są systemy, które jako układy warstwowe spełniają wymagania NRO.

W zakresie wystroju wnętrz użyto wyłącznie:

- materiały, których produkty rozkładu termicznego nie są klasyfikowane jako bardzo toksyczne i/lub silnie dymiące;
- wykładziny podłogowe i okładziny ścienne oraz stałe elementy wystroju i wyposażenia wnętrz, w klasie co najmniej trudno zapalne
- sufity podwieszane i okładziny sufitowe, klasyfikowane co najmniej jako "niezapalnych", nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia.

Stalowe elementy konstrukcyjne zostały zabezpieczone do wymaganej dla nich odporności ogniowej przez pomalowanie farbami ognioochronnymi lub obudowane materiałami ognioochronnymi tak, aby zachowały swą statykę w trakcie pożaru.

2.1.7. Gęstość obciążenia ogniowego na terenie pomieszczeń technicznych i magazynowych.

Budynek WSSE kwalifikowany jest do kategorii zagrożenia ludzi i nie zachodzi

konieczność obliczania dla niego gęstości obciążenia ogniowego.
Gęstość obciążenia ogniowego dla pomieszczeń technicznych i magazynowych nie przekracza 500 MJ/m².

2.1.8. Określenie grup pożarów, które mogą wystąpić na terenie budynku.

Na terenie WSSE w Gorzowie Wlkp. mogą występować pożary następujących grup:

A	Pożar ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia np. drewna, węgla, papieru, tkanin, itp.	
B	Pożar cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze np. benzyna, alkohole, tłuszcze, smoła, itp.	
C	Pożary gazów palnych np. metan, propan, gaz miejski, itp.	

Symbole A, B, C - oznaczają także grupy pożarów, do gaszenia których przeznaczona jest dana gaśnica.

- grupa A - pożary ciał stałych żarzących się,
- grupa B - pożary cieczy palnych lub materiałów topiących się,
- grupa C - pożary gazów palnych

Gaśnice AB to gaśnice wodne i pianowe. **Gaśnice AB nie mogą być używane do gaszenia urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem** lub w obrębie tych urządzeń. Gaśnice BC to zazwyczaj gaśnice śniegowe środkiem gaśniczym jest dwutlenek węgla. W tej grupie mogą także znaleźć także gaśnice proszkowe (z proszkiem przeznaczonym do gaszenia pożarów tych grup tj. BC). Najbardziej uniwersalna jest oczywiście gaśnica oznaczona symbolem ABC. Może być stosowana do gaszenia, na przykład drewna jak i rozlanego paliwa czy palącego się gazu.

2.2. Charakterystyka zagrożenia pożarowego występującego na terenie budynku.

2.2.1. Postanowienia ogólne.

W czasie eksploatacji obiektu należy przestrzegać przepisów profilaktycznych o zachowaniu bezpieczeństwa pożarowego. Przestrzeganie tych przepisów w znacznym stopniu ograniczają możliwość powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru, a także gwarantuje środki ratownicze na wypadek zaistnienia pożaru lub

innego miejscowego zagrożenia. Do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników oraz osób przebywających w budynku należy zapobieganie możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.

2.2.2. Potencjalne źródła powstania pożaru.

Podstawowe zagrożenie pożarowe pomieszczeń biurowych, laboratoryjnych i socjalnych wynika z występowania na ich terenie, dużej ilości materiałów palnych na które składają się: elementy wyposażenia i dokumentacja przechowywana na terenie biur, oraz odzież w na terenie szatni.

Na terenie tych pomieszczeń potencjalnymi źródłami pożaru mogą być:

- używanie ognia otwartego i palenie tytoniu w pomieszczeniach, w których występują materiały palne;
- używanie cieczy, w tym odczynników chemicznych o właściwościach palnych i wybuchowych, oraz technicznych gazów palnych stosowanych w badaniach laboratoryjnych;
- wyrzucanie niedopałków papierosów i zapalek do koszy ze śmieciami;
- możliwość wadliwego zadziałania instalacji i urządzeń elektroenergetycznych;
- przeciążenie instalacji i urządzeń poprzez podłączenie nadmiernej ilości odbiorników energii elektrycznej, dokonywanie prowizorycznych napraw instalacji;
- używanie cieczy i gazów palnych podczas prac remontowych i gospodarczych, bez zachowania ostrożności i wymaganych środków zabezpieczających;
- stosowanie w pomieszczeniach biurowych i socjalnych, pomimo obowiązującego zakazu, różnego rodzaju elektrycznych urządzeń grzewczych w pobliżu materiałów palnych;
- prowadzenie prac remontowych polegających na cięciu lub spawaniu metali, bez zachowania ostrożności i zastosowania wymaganych zabezpieczeń przeciwpożarowych;
- zaprószenia ognia;
- celowe działanie w celu dokonania podpalenia;
- akty terroryzmu i sabotażu.

2.2.3. Drogi rozprzestrzeniania się pożaru.

Drogami rozprzestrzeniania się pożarów w obiekcie są:

- układ komunikacji poziomej i pionowej,
- palne elementy wykończenia wewnątrz i wyposażenia pomieszczeń,
- zgromadzone materiały palne (np. odczynniki chemiczne, opakowania).

Istotnym zagrożeniem dla osób przebywających w obiekcie jest toksyczne i duszące oddziaływanie dymów i gazów pożarowych powstających w wyniku spalania dużej ilości tworzyw sztucznych, z jakich wykonane są elementy wykończenia wewnątrz, urządzenia biurowe, towar etc.

Przenikaniu dymów i gazów pożarowych sprzyjają:

- otwarte ciągi komunikacyjne o konwekcyjno-grawitacyjnym ruchu powietrza np. korytarze, kanały wentylacyjne.

Przyczynami rozprzestrzeniania się pożarów są:

- nie stwierdzenie (nie zauważenie) pożaru w jego początkowym stadium przez pracowników,
- opóźnione zaalarmowanie Straży Pożarnej o powstałym pożarze,
- brak umiejętności u pracowników i interesantów opanowania pożaru w zarodku poprzez właściwe zastosowanie sprzętu i środków gaśniczych znajdujących się w pobliżu,
- brak w pobliżu miejsca powstania pożaru podręcznych środków i sprzętu gaśniczego
- niekorzystne warunki budowlane, sprzyjające rozprzestrzenianiu się pożaru oraz powstaniu niebezpieczeństwa dla ludzi (np. brak wydzielenia pomiędzy klatką schodową a poziomą drogą ewakuacyjną),
- nagromadzenie materiałów palnych w miejscu powstania pożaru,
- utrudniony dostęp do miejsca powstania pożaru (np. nie pozostawienie klucza od pomieszczeń w portierni).

Wyszczególnione czynniki mogą występować łącznie lub oddzielnie. Często zdarza się, że zadymieniu ulega szereg pomieszczeń na kilku kondygnacjach i trudno wówczas ustalić źródło pożaru. Dym nie tylko utrudnia oddychanie, ale może być również trujący (np. czad czyli tlenek węgla, czy cyjan pochodzący z rozkładu czy spalania tworzyw poliuretanowych).

Odcięcie dostępu do drogi wyjść ewakuacyjnych może być spowodowane takimi przyczynami jak: silne zadymienie, zastawienie dróg i wyjść ewakuacyjnych różnymi przedmiotami (materiały biurowe, urządzenia biurowe, kserokopiarki itp.), a nawet elementem wystroju wnętrza, brak widoczności przy odcięciu dopływu prądu elektrycznego, gwałtownym rozwojem pożaru, wyburzeniem elementów budynku, trwałym zamknięciem wyjścia ewakuacyjnego.

Możliwość zapalenia się odzieży w następstwie wybuchu występuje często podczas nieostrożnego obchodzenia się z płynami łatwopalnymi. Stąd zakaz używania i przechowywania w pomieszczeniach biurowych dużych ilości materiałów niebezpiecznych pożarowo.

Możliwość zapalenia się przedmiotów lub materiałów w pokoju, wynika przede wszystkim z porzucania niedopałków i nie dogaszonych zapalek. Ponadto użytkowanie w pokojach grzałek lub innych urządzeń elektrycznych, grzewczych, może być również powodem zapalenia się przedmiotów, a powstały pożar stwarza zagrożenie nie tylko dla sprawcy, ale również dla części lub całego budynku.

Szybkość rozprzestrzeniania się powstałego pożaru jest następstwem gromadzenia materiałów palnych, jak również palności elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych, zastosowanych w budynku oraz wyposażenie pomieszczeń. Ponadto możliwość rozprzestrzeniania się pożaru uzależniona jest także od geometrii pomieszczeń, ich usytuowania i przeznaczenia.

Panika wśród klientów, interesantów, gości i pracowników, stwarza duże

niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się pożaru. Urojone niekiedy mniemanie o zagrożeniu życia sprawia, że ludzie ogarnięci paniką postępują zupełnie niewłaściwie, szkodząc sobie i innym.

3. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru.

3.1. Wymagania ogólne.

Do prowadzenia skutecznej działalności w zapobieganiu pożarom i ich zwalczaniu niezbędne jest posiadanie wiedzy o procesie spalania, gdy tylko ona pozwala na wszechstronna ocenę elementów, jakie składają się na szeroko rozumiane zjawisko pożaru. Ogólnie rzecz biorąc, spalanie się czegokolwiek jest procesem chemicznym, w czasie którego występuje łączenie się materiału palnego z utleniaczem (najczęściej tlenem), podczas którego wydziela się światło, ciepło i inne produkty spalania. Aby powstał, a następnie rozwijał się proces spalania konieczne jest istnienie w odpowiedniej proporcji substancji palnej, utleniacza i źródła zapalenia (bodźca energetycznego) czyli tzw. trójkąta spalania.

Wynika z tego jednoznacznie, że do przerwania istniejącego już procesu spalania konieczna jest zmiana proporcji składników procesu tj.:

- usunięcie materiału palnego lub uczynienie go (w różny sposób) niepalnym w lokalnie występujących warunkach,
- eliminowanie bodźca termicznego podtrzymującego proces spalania (np. chłodzenie układu palnego),
- odcięcie dostępu utleniacza do miejsca pożaru.

Wymienione wyżej czynności stanowią istotę techniki gaszenia pożarów, przy czym podręczny sprzęt gaśniczy spełnia w tej technice rolę zasadniczą w sytuacjach, kiedy istnieje możliwość ugaszenia pożarów w zarodku, tj. w pierwszej fazie jego trwania. Funkcja podręcznego sprzętu gaśniczego polega bądź to na działaniu jednostkowym tj. chłodzeniu materiału palnego, bądź na odcięciu od niego dostępu tlenu, albo oba te mechanizmy gaśnicze występują jednocześnie.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się:

- gaśnice i agregaty gaśnicze,
- koce gaśnicze.

W celu nie dopuszczenia do powstania pożaru na terenie obiektu wszystkie osoby przebywające na jego terenie zobowiązane są do przestrzegania następujących zasad bezpieczeństwa pożarowego.

Na terenie wszystkich pomieszczeń zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

- ▶ używanie otwartego ognia i palenie tytoniu na terenie pomieszczeń handlowych, usługowych, magazynowych i technicznych;
- ▶ używanie palników wydzielających otwarty płomień, w sposób niezgodny z instrukcjami i zaleceniami producenta, w miejscach do tego nieprzeznaczonych, mogących na skutek promieniowania lub oddziaływania bezpośredniego na materiały otoczenia spowodować powstanie pożaru;
- ▶ przelewania, mieszania, porcjowania odczynników chemicznych będących cieczami niebezpiecznymi pożarowo, w pomieszczeniach nieprzeznaczonych do badań laboratoryjnych i niewyposażonych w wymagane instalacje oraz środki ochrony, określone co do wymagań zasadniczych w obowiązujących przepisach o substancjach i preparatach chemicznych;
- ▶ użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie, niepoddawanych wymaganym kontrolom, lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez ich producenta;
- ▶ stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych;
- ▶ prowadzenia prac spawalniczych na terenie budynku - bez przestrzegania zasad ich bezpiecznego prowadzenia określonych w punkcie 5 Instrukcji;
- ▶ garażowania pojazdów i innego sprzętu silnikowego posiadającego paliwo w zbiornikach i podłączone klemy akumulatorów, na terenie jakichkolwiek pomieszczeń w budynku;
- ▶ spalanie śmieci i odpadów w miejscu umożliwiającym zapalenie znajdujących się w pobliżu obiektów i materiałów palnych;
- ▶ rozgrzewania za pomocą ognia otwartego smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 10 m od obiektów;
- ▶ mycia posadzek, lub wykonywania innych prac porządkowych, przy użyciu benzyny, lub innych rozpuszczalników palnych;
- ▶ przechowywania i użytkowania butli z gazami palnymi na terenie budynku z wyłączeniem pomieszczeń laboratoryjnych, w których ze względu na specyfikę badań laboratoryjnych przechowuje i wykorzystuje się palne gazy techniczne przy spełnieniu zasadniczych wymagań obowiązujących dla gazów palnych, określonych w obowiązujących przepisach przeciwpożarowych i kartach charakterystyk określonych przez dostawcę;
- ▶ składowanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą się nagrzewać do temperatury przekraczającej 100°C;
  - linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających, oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowych;
  - czynnych tablic rozdzielczych prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych oraz gniazd siłowych o napięciu powyżej 400V;
- ▶ składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji (korytarzach, klatkach schodowych);

- ▶ ustawianie na klatkach schodowych i korytarzach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację, oraz zawężających szerokość dróg ewakuacyjnych;
- ▶ uniemożliwianie, lub ograniczanie dostępu do:
  - wyjść ewakuacyjnych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
  - hydrantów przeciwpożarowych,
  - podręcznego sprzętu gaśniczego;
- ▶ instalowanie i użytkowanie przenośnych urządzeń ogrzewczych bez zgody zarządcy obiektu;
- ▶ przeciążanie instalacji elektroenergetycznych, oraz eksploataowanie instalacji uszkodzonych.

3.2. Używanie lub przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo.

Materiały niebezpieczne pożarowo:

- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C;
- gazy palne;
- ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne;
- materiały zapalające się samorzutnie w powietrzu;
- materiały wybuchowe i pirotechniczne;
- materiały mające skłonność do samozapalenia się.

Ciecze palne w postaci odczynników chemicznych i techniczne gazy palne są wykorzystywane do prowadzenia badań laboratoryjnych w obiekcie WSSE Gorzów Wlkp.

Niewielkie ilości cieczy i gazów palnych mogą być wykorzystywane na terenie obiektu do prac porządkowych i remontowych.

Przy używaniu lub przechowywaniu tych materiałów należy przestrzegać następujących zasad bezpieczeństwa pożarowego:

- ▶ wszystkie czynności związane z wykorzystaniem, przechowywaniem i transportem materiałów należy wykonywać zgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi przez producenta;
- ▶ materiały należy przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru, lub wybuchu w następstwie procesu składowania, lub wskutek wzajemnego ich oddziaływania;
- ▶ ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 55°C należy przechowywać w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, wyposażonych w szczelne zamknięcia, odprowadzające ładunki elektryczności statycznej, a pojemniki szklane z cieczami powinny być zabezpieczone przed stłuczeniem;
- ▶ nie należy przechowywać cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55°C w pojemnikach nie przystosowanych do tego celu;

- ▶ pojemniki, w których przechowywane są materiały niebezpieczne, winne posiadać wszystkie oznakowania jakie umieścił na nich producent materiału, a w przypadku zmiany opakowania przez użytkownika, oznakowania te powinny zostać przeniesione na nowe opakowanie;
- ▶ przy stosowaniu w pomieszczeniach cieczy o temperaturze zapłonu do 21°C (używane w badaniach laboratoryjnych), oraz benzyny i rozpuszczalników, należy zapewnić skuteczną wentylację;
- ▶ nie należy przechowywać materiałów niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach ogólnie dostępnych;
- ▶ w budynku zabrania się korzystania z butli z gazem propan-butan, z wyjątkiem prowadzenia prac remontowych.

3.3. Podstawowe wskazania przeciwpożarowe podczas eksploatacji instalacji i urządzeń z gazami palnymi.

- 1) Instalacje i urządzenia z gazami palnymi, znajdujące się na wyposażeniu obiektu, powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach i przepisach szczegółowych.
- 2) Instalacje i urządzenia z gazami palnymi należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymogami ustalonymi przez producenta.
- 3) Instalacje i urządzenia z gazami palnymi na terenie pomieszczeń laboratoryjnych mogą być wykorzystywane jedynie na potrzeby wykonywanych badań.
- 4) Podłączeń butli z gazami do instalacji mogą dokonywać jedynie osoby posiadające wymagane w tym zakresie przeszkolenie.
- 5) Nie wolno użytkować instalacji nieszczelnych (instalacja taka powinna zostać natychmiast wyłączona z eksploatacji).
- 6) Instalacje i urządzenia z gazami palnymi należy poddawać wymagany przeglądów i badaniom zgodnie z wymaganiami określonymi przez producenta.
- 7) Badania szczelności instalacji z gazami palnymi należy wykonywać nie rzadziej niż raz w roku.

Nadzór nad terminowym wykonywaniem przeglądów i badań instalacji z gazami palnymi, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

3.4. Podstawowe wskazania przeciwpożarowe podczas eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych.

1. Instalacje i urządzenia elektryczne, znajdujące się na wyposażeniu obiektu, powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach i przepisach szczegółowych.

2. Instalacje i urządzenia elektryczne należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymogami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je okresowej kontroli i konserwacji, co najmniej raz na 5 lat, w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów - zgodnie z art.62 ustawy (3).
3. Podstawowe wskazania przeciwpożarowe przy użytkowaniu instalacji i urządzeń elektroenergetycznych:
  - przeciwpożarowe wyłączniki prądu powinny być oznakowane zgodnie z Polską Normą;
  - aby nie dopuścić do nadmiernego nagrzewania się przewodów i zapalenia izolacji, należy dobrać odpowiedni przekrój przewodu elektrycznego do występującego obciążenia;
  - w zależności od warunków przewody powinny być odporne na uszkodzenia mechaniczne, podwyższoną temperaturę, zawilgocenia, substancje chemiczne;
  - każdy przewód doprowadzający prąd do odbiornika powinien być zabezpieczony odpowiednimi bezpiecznikami w głównej tablicy rozdzielczej, tablicy licznikowej oraz w samym odbiorniku energii elektrycznej;
  - w miejsce uszkodzonego bezpiecznika należy każdorazowo założyć nowy bezpiecznik, zabronione jest dokonywanie napraw bezpieczników;
  - na przewodach, nawet prowadzonych w rurkach izolacyjnych, nie wolno nic wiesząć, opierać drabin ani przygniatać ich ciężkimi przedmiotami;
  - zabronione jest użytkowanie instalacji posiadających uszkodzoną izolację;
  - nie należy używać przenośnych punktów świetlnych w pomieszczeniach bez klosza ochronnego;
  - przerwanych przewodów elektrycznych nie należy łączyć przez skręcenie końców drutów - muszą one być zlutowane albo połączone za pomocą zacisków, skuwek lub w inny technicznie dozwolony sposób, a miejsce połączenia musi być zaizolowane odpowiednio do izolacji przewodów;
  - przewodów zasilających punktów świetlnych oraz innych przenośnych odbiorników prądu nie wolno układać pod palnymi wykładzinami oraz na drogach i przejściach bez specjalnych osłon zabezpieczających przed zgnieceniem;
  - w pomieszczeniach technicznych i magazynowych, w których stosuje się materiały palne - osprzęt elektryczny musi być wykonany zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać instalacje i urządzenia elektroenergetyczne w tego typu pomieszczeniach;
  - wypusty oświetleniowe wewnątrz budynków powinny być zakończone łączem świecznikowym oraz haczykiem do zawieszania - lampa nie może wisieć na kablu elektrycznym;
  - po zakończeniu pracy lub opuszczeniu pomieszczenia należy wyłączyć spod napięcia elektrycznego wszystkie odbiorniki prądu poza urządzeniami oświetlenia nocnego, oraz innymi urządzeniami i instalacjami przystosowanymi do ciągłej pracy pod napięciem.

4. Wszystkie prace konserwacyjne, remontowe, oraz naprawcze przy instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych mogą prowadzić jedynie elektrycy, posiadający stosowne uprawnienia i kwalifikacje zawodowe za zgodą zarządcy obiektu.

3.5. Wskazania przeciwpożarowe w stosunku do instalacji odgromowych.

- 1) Co roku przed okresem burz wiosennych, lecz nie później niż do 15 kwietnia, wszystkie instalacje piorunochronne należy poddać oględzinom celem stwierdzenia czy nie nastąpiło:
  - zerwanie, lub obluzowanie linek zwodów i położenie się ich na kalenicy, lub połączi dachu;
  - obluzowanie lub zerwanie śrub w uchwytach lub złączach;
  - skorodowanie zwodów lub uziomów.

Z czynności tych należy sporządzić notatkę **wg. wzoru nr 1**.

- 2) Należy prowadzić okresowe badania instalacji piorunochronnych w zakresie pomiarów oporności uziomów - nie rzadziej niż co 5 lat oraz w innych przypadkach, określonych w Polskich Normach.

Nadzór nad terminowym wykonywaniem badań i przeglądów instalacji piorunochronnej, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

3.6. Wskazania przeciwpożarowe dla przewodów kominowych.

Ogrzewanie obiektu zapewnione jest jako centralne wodne zasilane z miejskiej sieci ciepłowniczej.

W obiekcie należy usuwać zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych co najmniej raz w roku.

Nadzór nad terminowym wykonywaniem czyszczenia przewodów wentylacyjnych, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

3.7. Zasady poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym podręcznego sprzętu gaśniczego.

Gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym **nie rzadziej niż raz w roku**, w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta.

Potwierdzenia wykonania przeglądu technicznego i czynności konserwacyjnych dokonuje się przez trwałe umieszczenie na gaśnicy kontrolki z określeniem:

- osoby/firmy dokonującej przeglądu z podaniem danych teleadresowych;
- daty wykonania kontroli;
- daty następnej kontroli.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne będą wykonywane przez wyspecjalizowane firmy.

Nadzór nad terminowym wykonywaniem przeglądów podręcznego sprzętu gaśniczego, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

3.8. Zasady poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym instalacji wodociągowej przeciwpożarowej.

Budynek chroniony jest instalacją wodociągową przeciwpożarową wyposażoną w hydranty DN 25 z wężem płasko składanym.

Raz na rok należy dokonać pomiaru wydatku i ciśnienia instalacji hydrantowej.

Raz na 5 lat należy przeprowadzić próbę ciśnieniową dla węży stanowiących wyposażenie hydrantów wewnętrznych.

Potwierdzenia wykonania przeglądu technicznego i czynności konserwacyjnych dokonuje się przez trwałe umieszczenie na szafce hydrantowej kontrolki z określeniem:

- osoby / firmy dokonującej przeglądu z podaniem danych teleadresowych,
- daty wykonania kontroli,
- daty następnej kontroli.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne w tym zakresie będą wykonywane przez wyspecjalizowane firmy.

Nadzór nad terminowym wykonywaniem przeglądów i badań wewnętrznej sieci hydrantowej, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

3.9. Zasady poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym instalacji oświetlenia awaryjnego.

Budynek wyposażony jest w instalację awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego z wykorzystaniem lamp wyposażonych w autonomiczne źródło zasilania.

Kontrolę należy przeprowadzać **raz w roku**, cały zakres czynności kontrolno-sprawdzających:

- należy odłączyć zasilanie obwodów oświetlenia w tablicy rozdzielczej prądu, lub przeciwpożarowym wyłącznikiem prądu;
- sprawdzić działanie lamp oświetlenia awaryjnego;
- dokonać pomiarów stanu pojemności akumulatorów będących na wyposażeniu lamp oświetlenia awaryjnego;
- dokonać pomiaru natężenia oświetlenia ewakuacyjnego.
- z przeprowadzonych czynności sporządzić notatkę **wg. wzoru nr 2**.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne w tym zakresie będą wykonywane przez wyspecjalizowane firmy, lub pracowników posiadających stosowne kwalifikacje i uprawnienia kontrolno-pomiarowe.

Nadzór nad terminowym wykonywaniem przeglądów instalacji oświetlenia awaryjnego, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

3.10. Zasady poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym drzwi przeciwpożarowych.

Konserwację i przegląd okresowy drzwi przeciwpożarowych należy przeprowadzać przez firmę upoważnioną **co najmniej raz na 12 miesięcy** zgodnie z zaleceniem producenta.

Przegląd okresowy powinien obejmować:

- sprawdzenie funkcjonowania drzwi;
- sprawdzenie szczeliny pomiędzy posadzką a skrzydłem drzwi (luz musi wynosić 5 mm - 1,5 mm);
- sprawdzenie powłoki lakierniczej;
- sprawdzenie mocowania i działania zamków;
- sprawdzenie czy nie ma luzów na śrubach mocujących zawiasy i przykręceniu ich;
- sprawdzenie stanu mosiężnej podkładki łożyskowej w zawiasach (zużyta wymienić na nową);
- sprawdzenie stanu uszczelki pęczniającej czy nie jest uszkodzona lub zużyta (ewentualnie wymienić na nowe);
- sprawdzenie działania samozamykaczy, skrzydło otwarte pod kątem 45⁰ powinno się swobodnie zamykać;
- regulacje samozamykaczy;
- przesmarowanie zawiasów i innych elementów ruchomych.

Po przeglądzie należy wymienić lub naprawić części uszkodzone, lub zużyte przez uprawnioną firmę i sporządzić protokół przeglądu serwisowego

Nadzór nad terminowym wykonywaniem przeglądów drzwi przeciwpożarowych, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności sprawuje Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

4. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Zgodnie z postanowieniami Ustawy o ochronie przeciwpożarowej Właściciel (Zarządca) obiektu jest zobowiązany przestrzegać w czasie jego eksploatacji wymagań przeciwpożarowych. Aby warunek ten był realizowany niezbędnym jest wyznaczenie dla wszystkich osób związanych z obiektem, zakresu odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego. Stosownie do podziału kompetencji na różnych stanowiskach służbowych, określa się zakres zadań i odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego.

Tryb realizacji zadań i sposoby zapoznania pracowników z zakresem odpowiedzialności za bezpieczeństwo pożarowe regulują rozdziały Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego WSSE w Gorzowie Wlkp.

Bezpośrednią odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa przeciwpożarowego ponosi Dyrektor.

4.1. Zadania i obowiązki Dyrektora WSSE.

Obowiązki Dyrektora:

- zapewnienie prawidłowych warunków budowlanych, instalacyjnych i technologicznych oraz zapobieganie wszelkim zagrożeniom w tym zakresie;
- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań zawartych w dokumentacji technicznej;
- zaopatrzenie w stosowny sprzęt przeciwpożarowy i urządzenia techniczne służące do alarmowania, ewakuacji i gaszenia pożarów;
- nadzorowanie i kontrolowanie podległych pracowników w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa pożarowego.
- zapewnienie wyposażenia budynków i pomieszczeń w podręczny sprzęt gaśniczy oraz utrzymywanie tego sprzętu w pełnej sprawności technicznej oraz zapewnienie systematycznej konserwacji;
- zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych oraz bezpiecznej eksploatacji instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie eksploatowanych budynków i pomieszczeń;
- zapewnienie osobom przebywającym w budynkach bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek pożaru;
- zapewnienie właściwego przeszkolenia przeciwpożarowego wszystkich podległych pracowników;
- przygotowanie obiektów i pomieszczeń do akcji ratowniczo-gaśniczej;
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia;
- nadzorowanie przestrzegania przez pracowników postanowień zawartych w „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” oraz w przepisach ogólnych;
- prowadzenie okresowych analiz stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego na terenie obiektu;
- podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu.

4.2. Zadania i obowiązki Kierowników Oddziałów.

Kierownik Oddziału - niezależnie od przydzielonych zadań i szczegółowego zakresu czynności zobowiązany jest do:

- realizowanie zadań z zakresu bezpieczeństwa pożarowego wynikających z „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” oraz zarządzeń i poleceń przełożonych;
- nadzoru nad stanem instalacji technicznych - wnioskowanie usunięcia nieprawidłowości stanu technicznego urządzeń i instalacji w obszarze nadzorowanych stanowisk pracy;
- zapewnienia drożności wyjść ewakuacyjnych oraz dostępu do podręcznego sprzętu gaśniczego, hydrantów i innych urządzeń przeciwpożarowych w obszarze nadzorowanych stanowisk pracy;
- kontroli przestrzegania przez podległych pracowników wymagań w zakresie zapobiegania możliwości powstania pożaru;
- przestrzegania prawidłowego przechowywania materiałów stosowanych w pracach na terenie oddziału;
- podejmowania decyzji w porozumieniu z Kierownikiem Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych o wyłączeniu z ruchu instalacji lub urządzeń w przypadku ich awarii;
- posiadania wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie:
  - charakterystyki pożarowej materiałów występujących na poszczególnych stanowiskach pracy;
  - sposobów zwalczania pożarów w zarodku, oraz likwidacji innych zagrożeń przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz innego sprzętu i dostępnych środków;
  - zasad postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia akcji ewakuacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem posiadanych w takich sytuacjach obowiązków;
- kierowania ewakuacją ludzi i działaniami ratowniczo-gaśniczymi na terenie Oddziału, w przypadku pożaru lub innego zagrożenia do chwili przybycia jednostek Straży Pożarnej.

4.3. Zadania Kierownika Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych.

Kierownik Oddziału - niezależnie od przydzielonych zadań i szczegółowego zakresu czynności zobowiązany jest do:

- nadzoru nad prawidłową realizacją prac niebezpiecznych pożarowo;
- utrzymania w stanie sprawności technicznej, zgodnej z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej, urządzeń i instalacji: elektroenergetycznych, odgromowych, grzewczych i kominowych, przeciwpożarowych w obiekcie;
- realizowania zadań z zakresu bezpieczeństwa pożarowego wynikających z „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” oraz zarządzeń i poleceń przełożonych;

- nadzoru nad stanem instalacji technicznych - wnioskowanie usunięcia nieprawidłowości stanu technicznego urządzeń i instalacji w obiekcie;
- zapewnienia drożności wyjść ewakuacyjnych oraz dostępu do podręcznego sprzętu gaśniczego, hydrantów i innych urządzeń przeciwpożarowych w obszarze nadzorowanych stanowisk pracy;
- kontroli przestrzegania przez podległych pracowników wymagań w zakresie zapobiegania możliwości powstania pożaru;
- przestrzegania prawidłowego składowania/przechowywania materiałów stosowanych w pracach na terenie oddziału/obiektu;
- podejmowania decyzji w porozumieniu z właściwym kierownikiem oddziału o wyłączeniu z ruchu instalacji lub urządzeń w przypadku ich awarii;
- posiadania wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie:
  - charakterystyki pożarowej materiałów występujących na poszczególnych stanowiskach pracy;
  - sposobów zwalczania pożarów w zarodku, oraz likwidacji innych zagrożeń przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego oraz innego sprzętu i dostępnych środków;
  - zasad postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia akcji ewakuacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem posiadanych w takich sytuacjach obowiązków;
- kierowania ewakuacją ludzi i działaniami ratowniczo-gaśniczymi na terenie Oddziału, w przypadku pożaru lub innego zagrożenia do chwili przybycia jednostek Straży Pożarnej.

4.4. Zadania i obowiązki pracowników WSSE.

Obowiązki pracowników:

- znajomość zagrożenia pożarowego występującego na terenie obiektu, a w szczególności na stanowisku pracy oraz sposobów przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożarów; znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru i orientacja w rozmieszczeniu sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomość warunków i zasad przeprowadzania ewakuacji osób i mienia;
- udział w szkoleniach przeciwpożarowych;
- udział w ćwiczeniach przeciwpożarowych;
- podporządkowanie się decyzją Kierującego Akcją Ratowniczą;
- zgłaszanie do przełożonych wszelkich wykrytych nieprawidłowości;
- przestrzeganie przepisów porządkowych i przeciwpożarowych.

4.5. Zadania i obowiązki pracownika realizującego zadania w zakresie nadzoru nad stanem bezpieczeństwa pożarowego obiektu.

Zadania w zakresie nadzoru nad stanem bezpieczeństwa pożarowego obiektów Stacji realizuje **Pracownik ds. ochrony przeciwpożarowej**.

Do jego zakresu zadań, w powyższym zakresie należy:

- przeciwpożarowe zabezpieczenie obiektu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami uprawnionych organów;
- prowadzenie działalności prewencyjnej a w szczególności:
  - przeprowadzanie kontroli stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu,
  - zgłaszanie Dyrektorowi WSSE potrzeb i wniosków dotyczących poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu;
- sprawowanie nadzoru nad:
  - prawidłowością rozmieszczenia, stanem technicznym oraz konserwacją podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - prawidłowym oznakowaniem ewakuacyjnym i informacyjnym ochrony przeciwpożarowej,
  - zapewnieniem dojazdów pożarowych,
  - stanem środków łączności i alarmowania;
- nadzór nad prawidłowym zabezpieczeniem prac pożarowo niebezpiecznych (zgodnie z zasadami określonymi w Instrukcji) - określanie warunków zabezpieczenia przy prowadzeniu prac niebezpiecznych pożarowo na terenie obiektu;
- realizacja kontroli przygotowania obiektu do działań ratowniczo-gaśniczych w przypadku wystąpienia zagrożenia na jego terenie;
- prowadzenie szkolenia wstępnego pracowników, organizacja szkoleń okresowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- ustalanie potrzeb zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego obiektu;
- aktualizowanie „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”;
- opracowywanie zarządzeń pokontrolnych i przedkładanie ich Dyrektorowi WSSE do akceptacji, oraz nadzorowanie ich realizacji;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej spraw ochrony przeciwpożarowej.

4.6. Zadania i obowiązki pracowników porządkowych.

Niezależnie od przydzielonych zadań i szczegółowego zakresu czynności pracownicy porządkowi zobowiązani są do:

- znajomości zasad i umiejętności obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomości zasad postępowania na wypadek powstania pożaru, oraz prowadzenia akcji ewakuacyjnej oraz czynne uczestnictwo w tych działaniach;
- natychmiastowego usuwania, lub zgłaszania zarządcy obiektu wszelkich nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa pożarowego obiektu;
- bieżącego nadzoru nad przestrzeganiem przepisów bezpieczeństwa pożarowego przez osoby przebywające na terenie obiektu;

- zgłaszania zarządcy obiektu wszystkich stwierdzonych uszkodzeń instalacji i urządzeń;
- nadzoru nad zapewnieniem drożności dróg ewakuacyjnych i możliwości natychmiastowego otwarcia wyjść ewakuacyjnych z terenu obiektu.

4.7. Zadania i obowiązki pracowników służby ochrony obiektu.

Pracownicy służby ochrony obiektu niezależnie od przydzielonych zadań i szczegółowego zakresu czynności zobowiązani są do:

- znajomość zasad i umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomość zasad postępowania na wypadek powstania pożaru oraz prowadzenia akcji ewakuacyjnej;
- bieżącej kontroli sprawności środków łączności i alarmowania jednostek Straży Pożarnej;
- bieżącej kontroli i obsługi central sygnalizacji pożaru;
- znajomości rozmieszczenia na terenie obiektu hydrantów przeciwpożarowych, wyłączników prądu dla poszczególnych obiektów, oraz lokalizacji urządzeń sterujących działaniem instalacji przeciwpożarowych;
- nadzoru nad drożnością dróg pożarowych na terenie Stacji;
- natychmiastowego usuwania, lub zgłaszania pracownikowi nadzorującemu sprawy ochrony przeciwpożarowej wszelkich nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa pożarowego obiektu.

5. Wskazania przeciwpożarowe przy prowadzeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

Prace niebezpieczne pożarowo, są to prace nieprzewidziane instrukcją technologiczną lub prowadzone poza wyznaczonym na stałe do tego celu miejscem, jak prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, prowadzone wewnątrz obiektów, na przyległych do nich terenach, a także wszelkie prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

Prace niebezpieczne pożarowo na terenie obiektu mogą być wykonywane jedynie na podstawie zezwolenia wydanego przez Dyrektora WSSE.

W przypadku konieczności prowadzenie takich prac, do których zalicza się między innymi: spawanie, cięcie lub podgrzewanie z użyciem palników, należy zachować warunki bezpieczeństwa uniemożliwiające powstanie pożaru lub wybuchu.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo komisja w składzie:

- 1) Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych;
- 2) pracownik nadzorujący sprawy ppoż;
- 3) wykonawca robót;

powinna:

- a) dokonać oceny zagrożenia pożarowego prac i określić niezbędne wymagania przeciwpożarowe mające na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru, polegające na:
  - oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń;
  - odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych i niepalnych w opakowaniach palnych;
  - zabezpieczeniu przed działaniem np. odprysków spawalniczych materiałów, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi itp.;
  - sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń;
  - uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów kanalizacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac;
  - zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo niebezpiecznymi;
  - sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych;

- przygotowaniu w miejscu dokonywania prac niebezpiecznych pożarowo m.in.:
  - napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki np. drutu spawalniczego, elektrod itp.,
  - materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
  - podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - zapewnieniu stałej drożności przejść, dróg i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.
- b) wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca wykonywania prac i ich przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;

Z powyższych ustaleń komisja sporządza „Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo” **wg wzoru nr 3**.

Po wykonaniu zaleconych zabezpieczeń Dyrektor WSSE, lub upoważniona przez niego osoba, wydaje pisemne „Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo” **wg wzoru nr 4**.

Podczas wykonywania prac należy przestrzegać następujących zasad:

- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem;
- w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem cieczy łatwo zapalnych lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy gdy stężenie par cieczy lub gazów nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości;
- w miejscu prowadzenia prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru. Po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz rejony przyległe;
- prace mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione posiadające odpowiednie kwalifikacje;
- pracownik nadzorujący sprawy ppoż. jest obowiązany przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu;
- sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Obowiązki osób związanych z pracami niebezpiecznymi pożarowo:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania się pożaru;
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych;
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo;
- ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych;
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego;
- rozpoczynanie prac pożarowo niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia;
- przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu;
- powiadamianie osoby odpowiedzialnej o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo;
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo nie zainicjowano pożaru.

Kontrola miejsc pracy po ich zakończeniu:

Po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych w obiekcie, należy przeprowadzić dokładną kontrolę miejsca prac oraz pomieszczeń sąsiednich w celu stwierdzenia, czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząstek w rejonie prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 2, 4 i 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac pożarowo niebezpiecznych.

6. Techniczne warunki ewakuacji. Organizacja akcji ewakuacyjnej.

6.1. Charakterystyka technicznych warunków ewakuacji.

Na terenie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej występują poziome i pionowe drogi ewakuacyjne. Poziome drogi ewakuacyjne to korytarze biegnące wzdłuż budynku. Z poziomu parteru (i piwnicy w budynku laboratoryjnym) zaprojektowano i wykonano wyjścia bezpośrednio na zewnątrz. Z podziemnej i wyższych kondygnacji ewakuacja prowadzona jest pośrednio poprzez pionowe drogi ewakuacyjne. Stanowią je trzy, niewydzielone pożarowo i nieoddymiane klatki schodowe, łączące wszystkie kondygnacje budynku od najwyższej ku najniższej w danym budynku.

Do czasu przybycia pierwszego zastępu Państwowej Straży Pożarnej ewakuacją kieruje Dyrektor lub osoba go zastępująca.

UWAGA:

- Należy pamiętać o bezwzględnym przestrzeganiu ładu i porządku na drogach ewakuacyjnych i zakazie ustawiania tam przedmiotów ograniczających szerokość przejść i utrudniających ewakuację.
- Ze względu na brak wydzielenia pożarowego i zapewnienia oddymiania klatek schodowych przed rozpoczęciem ewakuacji należy dokonać oceny czy jest ona możliwa, a w szczególności czy nie występuje zadymienie dróg ewakuacyjnych w stopniu uniemożliwiającym bezpieczne opuszczenie obiektu (jeżeli z powodu zadymienia nie jest widoczne najbliższe wyjście ewakuacyjne, lub silne zadymienie występuje w obszarze korytarzy i klatek schodowych, to nie należy opuszczać pomieszczeń nieobjętych, lub bezpośrednio zagrożonych pożarem).

6.2. Czynniki powodujące utrudnienia w ewakuacji ludzi.

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych - stwarza ono wielokrotnie większe niebezpieczeństwo dla ludzi niż pożar. Dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, jako produkt spalania rozprzestrzeniają się szybciej i przenikają do odległych od miejsca pożaru części budynku oraz wszystkich pomieszczeń przez otwory instalacyjne w ścianach, stropach, szczeliny w drzwiach, a także inne otwory pomiędzy pomieszczeniami i kondygnacjami.

Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne, działa drażniąco na drogi oddechowe wywołując kaszel i krztuszenie się oraz na oczy, powodując ich łzawienie jak również z powodu małej przejrzystości utrudnia poruszanie się. Przebywanie przez ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku, a nawet paniki w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, załabnięcia lub śmierci. Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń i na górnych kondygnacjach obiektów, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zawieszonych pod stropami lub nad drzwiami wyjściowymi oraz znaki bezpieczeństwa określające kierunek ewakuacji.

Ponadto rozgrzane cząsteczki dymu są nośnikami ciepła co może powodować, że dym na drodze swojego rozprzestrzeniania będzie powodował zapalenie znajdujących się tam materiałów palnych przyspieszając rozprzestrzenianie się pożaru.

Toksyczne produkty rozkładu i spalania - powstające w warunkach pożaru rozprzestrzeniają się wraz z dymem. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi. Szczególnie niebezpieczne są: tlenek węgla, cyjanowodór, czterochlorek węgla, fosgen. Powodują one silne zatrucia organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu, utratę przytomności.

Występowanie wysokich temperatur i płomienia - może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, co może powodować zachowania utrudniające lub uniemożliwiające ewakuację, z których najniebezpieczniejszym jest panika.

Uszkodzenia i zniszczenia elementów i konstrukcji budowlanych - mogą występować już po 10÷15 min trwania pożaru (zniszczeniu ulegają konstrukcje stalowe). Wystąpienie ich może stworzyć zagrożenie dla życia ludzi, utrudnić lub uniemożliwić ewakuację.

6.3. Poruszanie się warunkach zadymienia.

Postępowanie w pomieszczeniach zadymionych jest zagadnieniem bardzo istotnym ze względu na bezpieczeństwo osób przebywających na terenie obiektu, w którym powstał pożar. Szczególnie istotne jest poruszanie się w przestrzeni zadymionej poziomej (pomieszczenia, korytarze).

Przy silnym zadymieniu w tej przestrzeni należy posuwać się w pozycji pochylonej, lub czołgając się tak, aby głowa znajdowała się jak najbliżej podłogi, gdzie występuje największy dopływ świeżego powietrza.

Poszukiwanie w pomieszczeniu osoby, która w nim pozostała, powinno uwzględniać dokładne sprawdzenie miejsc, w których mogła się schronić osoba poszukiwana, w tym nawet miejsc gdzie pozornie wydawałoby się to niemożliwe.

6.4. Zasady ogłaszania alarmu.

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu, decyzje o podjęciu ewakuacji podejmuje Dyrektor lub osoba zastępująca go odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia w obiekcie.

W chwili podjęcia decyzji o ewakuacji osoba wyznaczona do tego zadania za pomocą dostępnych środków ogłasza komunikat:

„UWAGA, UWAGA na terenie obiektu powstał pożar, proszę opuścić budynek.”

6.5. Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej z obiektu.

- 1) Osoba, która zauważy pożar lub inne zagrożenie ma obowiązek powiadomić o tym wszystkie osoby znajdujące się na terenie obiektu przez podanie komunikatu głosem: „Uwaga, pali się, pożar” – sygnał taki oznacza obowiązek natychmiastowego opuszczenia obiektu (rozpoczęcie akcji ewakuacyjnej).
- 2) Wszystkie osoby przebywające na terenie poszczególnych pomieszczeń obiektu, po ogłoszeniu ewakuacji, kierują się do wyjść na zewnątrz obiektu zgodnie ze wskazaniami znaków ewakuacyjnych i udają się do miejsca zbiórki osób ewakuowanych.
- 3) Wszyscy pracownicy przebywający na terenie poszczególnych pomieszczeń po ogłoszeniu ewakuacji, zobowiązani są do wyłączenia urządzeń elektrycznych występujących na swoim stanowisku pracy i opuszczają budynek kierując się wskazaniami znaków ewakuacyjnych i udają się do miejsca zbiórki osób ewakuowanych.

Jako miejsce zbiórki osób ewakuowanych wyznacza się plac parkingowy WSSE w Gorzowie Wlkp. przy ulicy Kazimierza Jagiellończyka.

- 4) Przez cały czas trwania akcji ewakuacyjnej Dyrektor WSSE lub osoba go zastępująca kieruje jej przebiegiem i kontroluje prawidłowość wykonania poszczególnych zadań przez pracowników.

6.6. Obowiązki petentów, uczestników szkoleń i konferencji na terenie WSSE z chwilą ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego.

Obowiązki petentów i uczestników szkoleń i konferencji:

- powiadomić pozostałe osoby przebywające w zagrożonym rejonie, na danej kondygnacji;
- opuścić pomieszczenia udając się korytarzem w kierunku wskazanym przez prowadzącego ewakuację lub zgodnie z kierunkiem oznaczonym tablicami informacyjnymi,
- w czasie trwania ewakuacji zachować ciszę i spokój,
- poruszać się szybkim krokiem bez podbiegania i wyprzedzania innych osób,
- nie wolno zatrzymywać się, ani poruszać w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji,
- w czasie schodzenia lub wchodzenia szybkość poruszania się należy dostosować do osób znajdujących się najniżej.

6.7. Zasady praktycznego sprawdzenia ewakuacji z obiektu.

W ramach praktycznego sprawdzenia ewakuacji z obiektu należy:

- ustalić termin przeprowadzenia próbnej ewakuacji i określić jej zakres (całość obiektu, czy wybrana część) - ćwiczenia nie muszą być zaskoczeniem - ich celem jest wyrobienie właściwych nawyków u osób ewakuowanych;
- przeprowadzić szkolenia wewnętrzne dla pracowników obiektu i osób kierujących ewakuacją, na temat zachowania się podczas akcji ewakuacyjnej;
- zapewnić zabezpieczenie medyczne (zawsze może dojść do drobnego wypadku – zapewnij minimum apteczkę z przeszkoloną osobą);
- ustalić sygnał oznaczający ewakuację i zaznajomić z nim pracowników obiektu;
- ustalić miejsce zbiórki osób ewakuowanych i zaznajomić z nim pracowników obiektu;
- określić obowiązki dla osób funkcyjnych kierujących ewakuacją;
- przeprowadzić kontrolę technicznych warunków ewakuacji na terenie obiektu i usunąć stwierdzone nieprawidłowości;
- z kontroli i z ćwiczeń sporządź notatkę z wnioskami - uwagami w zakresie poprawy istniejącego stanu;
- powiadomić Komendanta Miejskiego PSP w Gorzowie Wlkp. o planowanym terminie ćwiczeń;
- wnioski z przeprowadzonych ćwiczeń omówić z pracownikami obiektu.

Plan – konspekt z ćwiczeń z ewakuacji obiektu lub jego części stanowi załącznik – wzór nr 5.

6.8. Osoby funkcyjne i ich obowiązki dotyczące kierowania ewakuacją z budynku WSSE w Gorzowie Wlkp.

1) Wykaz osób funkcyjnych do kierowania ewakuacją z budynku WSSE w Gorzowie Wlkp. dla części administracyjnej:

Lp.	Nadzorowany obszar - lokalizacja w budynku WSSE w Gorzowie Wlkp.	Stanowisko
1.	Piwnica łącznie z Warsztatem	Kierownik Oddziału Zarządzania Dokumentacją
2.	Parter – Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej oraz Higieny Dzieci i Młodzieży, Sala Konferencyjna.	Kierownik Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej
3.	Parter – Oddział Epidemiologii, Oddział Higieny Radiacyjnej.	Kierownik Oddziału Epidemiologii
4.	Piętro I – Oddział Zarządzania Dokumentacją, Radcy Prawni, Sekretariat, Oddział Kadr i Szkoleń, Oddział Ekonomiczny, Stanowisko ds. BHP, Ochrona Informacji Niejawnych.	Kierownik Oddziału Zarządzania Dokumentacją
5.	Piętro II – Oddział Bezpieczeństwa, Żywności, Żywienia i Kosmetyków,	Kierownik Oddziału Administracyjno-Technicznego oraz Zamówień Publicznych

	Oddział Administracyjno-Techniczny oraz Zamówień Publicznych, Oddział Higieny Komunalnej, Samodzielne Stanowisko Bezpieczeństwa Zarządzania Kryzysowego oraz Obrony Cywilnej, Oddział Higieny Komunalnej, Sekretariat Nadzoru Sanitarnego, Oddział Nadzoru Sanitarnego, Oddział Organizacji, Planowania i Analiz, Oddział Nadzoru Zapobiegawczego.	
6.	Piętro III – Oddział Higieny Pracy, Sekretariat Działu Laboratoryjnego, Oddział Badań Środowiska Pracy oraz Badań Radiacyjnych.	Kierownik Oddziału Higieny Pracy

2) Wykaz osób funkcyjnych do kierowania ewakuacją z budynku WSSE w Gorzowie Wlkp. dla części laboratoryjnej – za szklanymi drzwiami:

Lp.	Nadzorowany obszar - lokalizacja w budynku WSSE w Gorzowie Wlkp.	Stanowisko
1.	Piwnica łącznie z Punktem Przyjęcia Próbek i Parter	Kierownik Oddziału Mikrobiologii i Parazytologii
2.	Piętro I	Kierownik Oddziału Badania Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku
3.	Piętro II	Kierownik Oddziału Badań Środowiskowych
4.	Piętro III	Kierownik Oddziału Analiz Instrumentalnych

3) Do obowiązków osób funkcyjnych wymienionych w pkt. 1 i 2 w związku z kierowaniem ewakuacją należy wykonanie następujących czynności:

- 3.1. Udać się natychmiast w nadzorowany obszar budynku i ogłosić słownie w sposób głośny i wyraźny komunikat następującej treści:
„Uwaga, Uwaga na terenie obiektu powstał pożar, proszę opuścić budynek”.
- 3.2. Powtórzyć komunikat kilkakrotnie mając pewność, że został usłyszany przez wszystkich pracowników nadzorowanego obszaru.
- 3.3. Przypomnieć w formie polecenia stanowczo i wyraźnie pracownikom nadzorowanego obszaru wykonanie niezbędnych czynności:
„Wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne, zamknąć okna i drzwi, opuścić pomieszczenie, zostawić klucz w drzwiach, zachować spokój”.
- 3.4. Koordynować sprawny przebieg ewakuacji z nadzorowanego obszaru.
- 3.5. Reagować stanowczo na wszystkie przypadki mogące wywołać panikę.
- 3.6. Eliminować przypadki podbiegania do drzwi lub zbiegania po schodach podczas prowadzonej ewakuacji.
- 3.7. Udać się po wyjściu ostatniego pracownika do punktu ewakuacji celem sprawdzenia stanu osobowego.

- 3.8. Przekazać Dyrektorowi WSSE lub osobie go zastępującej wszystkie istotne informacje dotyczące przebiegu ewakuacji w nadzorowanym obszarze oraz informacje dotyczące osób wymagających pomocy lekarskiej.
  - 3.9. Pozostawać do dyspozycji Dyrektora WSSE lub osoby go zastępującej.
- 4) W przypadku nieobecności osób funkcyjnych wymienionych w pkt. 1 realizację zadań określonych w pkt. 2 przejmują osoby je zastępujące.

7. Dobór i rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego.

Analiza materiałów palnych i instalacji występujących w WSSE wykazuje, że na terenie jej pomieszczeń może dojść do powstania pożarów:

- ciał stałych pochodzenia organicznego (drewno, papier) - grupa pożarów **A**;
- cieczy palnych - grupa pożarów **B**;
- gazów palnych - grupa pożarów **C**;
- instalacji elektrycznych pod napięciem.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719) przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego w strefach pożarowych w obiektach produkcyjno-magazynowych o gęstości obciążenia ogniowego do 500 MJ/m², należy przyjąć następujące kryteria: jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 300 m² powierzchni obiektu, a w obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL III na każde 100 m² powierzchni obiektu, przy zachowaniu odległości dojścia do sprzętu nie większej niż 30 m.

Przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego w obiektach należy stosować następujące zasady:

- sprzęt powinien być rozmieszczany w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń;
- miejsca ustawienia sprzętu powinny być wyraźnie oznakowane, a stosowane oznakowanie powinno być zgodne z Polskimi Normami;
- do sprzętu powinien być zapewniony dostęp co najmniej szerokości 1 m;
- sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenie mechaniczne oraz oddziaływanie źródeł ciepła;
- sprzęt należy dobierać w zależności od grup pożarów jakie mogą wystąpić w obiekcie lub poszczególnych pomieszczeniach.

7.1. Gaśnice proszkowe.

Gaśnice i agregaty proszkowe cechuje wysoka właściwość gaśnicza proszków, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu inhibitującym (przerwywającym) proces palenia. Nadto działanie proszków polega na wydatnym eliminowaniu dostępu powietrza nad płonąca powierzchnię, a wyrzucana pod dużym ciśnieniem chmura proszku powoduje zdmuchnięcie płomieni. Proszki przeznaczone są do gaszenia pożarów cieczy i gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem.

Gaśnice i agregaty proszkowe stosuje się przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy stosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu. Ograniczenie stosowania proszków ma miejsce przede wszystkim w aparaturze i urządzeniach precyzyjnych, ponieważ proszek może spowodować zatarcie elementów ruchomych.

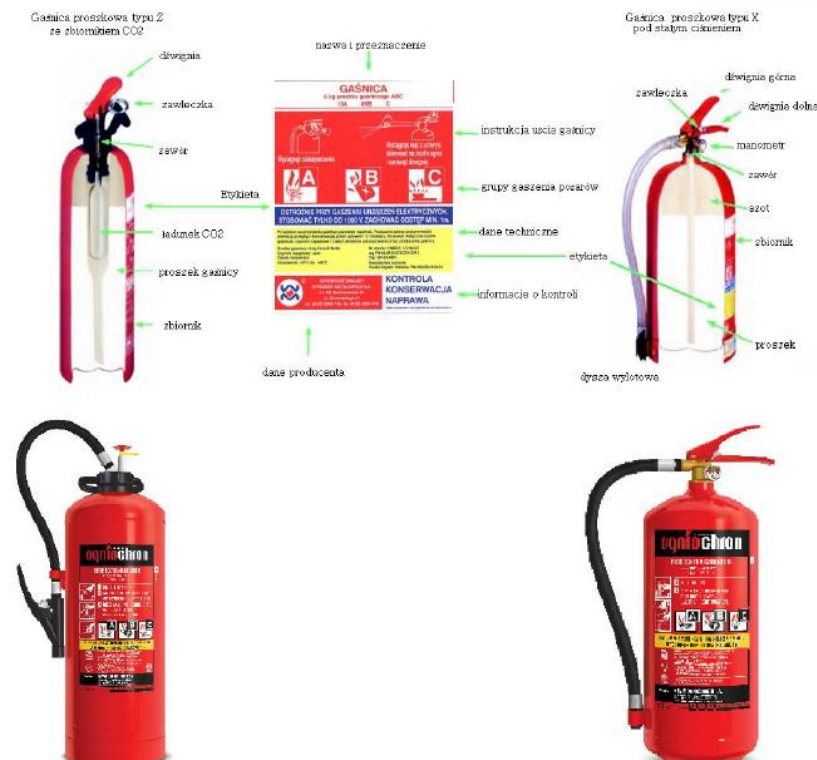
Ze względu na wysokie ciśnienie robocze gaśnic i agregatów proszkowych mają one zdolność do zasięgu rzutu strumienia proszku na odległość od 5 do 8 m dla gaśnic i 12 m dla agregatu proszkowego. Mogą być eksploatowane w temperaturach od -25 do +30°C.

Na rynku występuje szereg gaśnic proszkowych.

Należy zwrócić uwagę że dodatkowo część z nich ma oznaczenie „X”, a niektóre „Z”. Różnica tkwi w budowie, a w zasadzie w sposobie wyrzucenia środka gaśniczego na zewnątrz. Gaśnice „X” znajdują się pod stałym ciśnieniem (gaz obojętny stale utrzymuje ciśnienie w zbiorniku). Gaśnice z oznaczeniem „Z” gaz napędzający mają w dodatkowym, wbudowanym zbiorniczku. Używając gaśnicy typu „Z” należy bezwzględnie po zbitiu membrany odczekać kilka sekund aż gaz rozpręży się w butli gaśnicy i „wymiesza” chmurę środka gaśniczego. W innym przypadku gaz zostanie wyrzucony na zewnątrz, a środek gaśniczy pozostanie na dnie zbiornika.

Przykładowe parametry użytkowe jednej z gaśnic typu proszkowego:

- ilość środka gaśniczego 2 kg
- czas rozładowania 6 - 10 sek
- zasięg strumienia 4 m
- waga gaśnicy 4,4 kg
- grupa pożarów BCE lub ABCE

Sposób użycia gaśnicy typu „Z”:

- a) wyciągnąć zawleczkę;
- b) nacisnąć dźwignię zaworu zbiornika czynnika wyrzutowego,
- c) odczekać 5 sekund na wymieszanie środka gaśniczego z czynnikiem wyrzutowym;
- d) skierować strumień środka gaśniczego do ogniska pożaru i nacisnąć dźwignię wyrzutni;
- e) jeżeli to możliwe podawaj proszek gaśniczy ruchem "z góry ku dołowi" i/lub wykorzystuj występujące ekrany (proszek i tak grawitacyjnie opadnie)
- f) nie podchodź za blisko ognia,
- g) nie dotykaj ugaszonych przedmiotów.

Sposób użycia gaśnicy typu "X":]

- a) wyciągnąć zawleczkę;
- b) skierować przewód wyrzutowy środka gaśniczego do centrum ogniska pożaru;
- c) nacisnąć dźwignię zaworu,
- d) jeżeli to możliwe podawaj proszek gaśniczy ruchem "z góry ku dołowi" i/lub wykorzystuj występujące ekrany (proszek i tak grawitacyjnie opadnie)
- e) nie podchodź za blisko ognia,
- f) nie dotykaj ugaszonych przedmiotów.

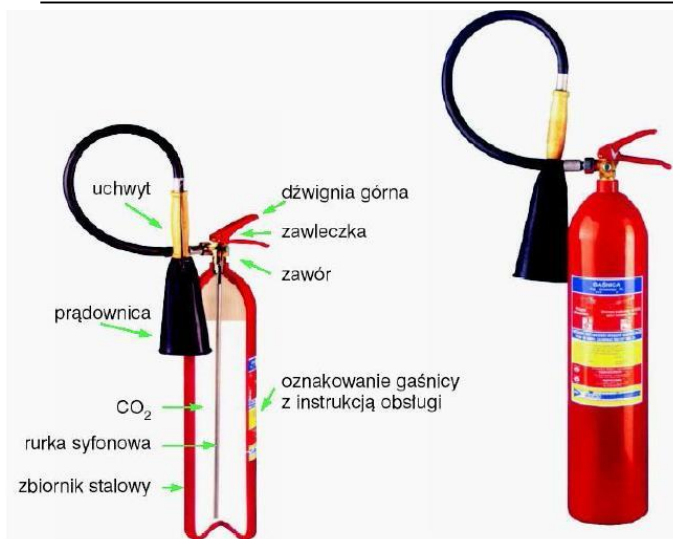
7.2. Gaśnice śniegowe.

Gaśnice i agregaty śniegowe przeznaczone są do gaszenia w zarodku pożarów cieczy palnych, gazów (np. metan, propan, acetylen) oraz pożarów instalacji urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem. Działanie gaśnicze dwutlenku węgla polega na obniżeniu stężenia tlenu w otoczeniu materiału palnego. Gaśnice śniegowe zalecane są do gaszenia urządzeń elektrycznych pod napięciem Ze względu na lekkość „śniegu" nie zaleca się gaśnic śniegowych stosować na wolnym powietrzu, na wietrze, w takich przypadkach znacznie skuteczniejsze są agregaty śniegowe, dysponujące znacznym zasobem CO₂.

Obecnie na rynku znajdują się dwa typy gaśnic śniegowych - o zawartości 2 kg i 5 kg CO₂. Gaśnica 2 kg ma zasięg punktowy, natomiast 5 kg wyposażona jest w jedno metrowej długości wąż, co pozwala na działanie z pewnej odległości od źródła ognia. Gaśnice i agregaty śniegowe są zdolne do pracy w temperaturach od -25 do +30°C.

Przykładowe parametry użytkowe jednej z gaśnic typu śniegowego:

- ilość środka gaśniczego 5 kg,
- waga gaśnicy 22 kg,
- grupa pożarów BCE.

Sposób użycia gaśnicy:

uruchomienie gaśnicy śniegowej następuje przez wyciągnięcie zawleczki; naciśnięcie dźwigni zaworu; strumień środka gaśniczego skierować do ogniska pożaru.

7.3. Gaśnica wodno-pianowa.

Gaśnica GWG-2x AF ze środkiem gaśniczym FETTEX jest przeznaczona do zwalczania pożarów w gastronomii i kuchniach domowych. Sposób działania: Gasi urządzenia elektryczne pod napięciem do 1 kV (z odległości min. 1m). Zawarty w gaśnicy Fettex po rozpyleniu do w specjalnej dyszy wytwarza pianą, która odporna jest na wysoką temperaturę i nie powoduje gwałtownego wyrzutu palącego się tłuszczu (jak w przypadku wody). Ponadto warstwa izolacyjna piany stanowi zabezpieczenia przed ponownym samozapłonem. Zakres temperatur stosowania -20C +60C.

Podstawowe zasady gaszenia gaśnicą:

Zasady gaszenia ognia za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego

Gasić ogień w kierunku wiatru (z wiatrem)

Palące się powierzchnie gasić rozpoczynając od brzegu!

Požary substancji kapiących i płynących gasić strumieniem skierowanym od góry do dołu!

Požary ścian gasić strumieniem skierowanym od dołu do góry!

Stosować wystarczającą liczbę gaśnic - nigdy jedną po drugiej

Zwracać uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia

Nigdy nie wieszać gaśnic po użyciu na stałe miejsce. Najpierw zlecić ponowne napełnienie!

DOBRZE	ŹLE

7.4. Koc gaśniczy.

Koc gaśniczy zaliczany jest do podręcznego sprzętu gaśniczego. Służy do mechanicznego odcinania dopływu powietrza od płonącego się materiału. Wykonany jest z włókna szklanego. Praktycznie niepalny. Dawniej kocy gaśnicze wykonywane były z włókien konopi w splocie z włóknami azbestu. Na rynku jest szeroka gama rozmiarów zasadniczo spotyka się kocy o powierzchni ok. 3m². Użycie polega na szczelnym przykryciu płonącego przedmiotu. Używając koca należy pamiętać, by przykrywać zarzewie ognia od swojej strony, aby uniknąć poparzenia ogniem. Może być użyty do gaszenia palącego się ubrania – w tym celu należy najlepiej przewrócić osobę na której zapaliło się ubranie i szczelnie jej okrycie. Wadą koca gaśniczego jest to, iż może być on użyty skutecznie tylko do gaszenia niewielkich źródeł ognia i umiejscowionych blisko osoby gaszącej pożar. Zaletą jest możliwość wielokrotnego użycia.

Na terenie WSSE stosuje się gaśnice 5 kg skroplonego CO₂ (GS-5X-BC), gaśnice pianowe GWG-2X AF oraz kocy gaśnicze.

Gaśnice śniegowe GS-5X-BC zastosowano w pomieszczeniach z wentylatorami i serwerowni.

Kocy stosuje się w pomieszczeniach elektrycznych niskiego i średniego napięcia. Gaśnice pianowe GWG-2X AF oraz kocy gaśnicze stosuje się w części socjalnej w miejscach przygotowywania potraw niezależnie od stosowania gaśnic proszkowych.

Analizując powyższe należy przyjąć, że na łączną powierzchnię strefy chronionej, czyli ok. 3600 m² należy zapewnić minimum 72 kg środka gaśniczego. Ilość taka znajduje się w 12 gaśnicach 6 kg.

Etatyżacja podręcznego sprzętu gaśniczego w WSSE Gorzów Wlkp.:

- piwnica – 3 gaśnice GP 6 X ABC oraz koc gaśniczy,
- parter – 3 gaśnice GP 6 X ABC oraz koc gaśniczy,
- 1 piętro – 2 gaśnice GP 6 X ABC oraz koc gaśniczy,
- 2 piętro – 2 gaśnice GP 6 X ABC oraz koc gaśniczy,
- 3 piętro – 2 gaśnice GP 6 X ABC oraz koc gaśniczy.

8. Znaki graficzne.

8.1. Zasady rozmieszczania znaków ewakuacyjnych.

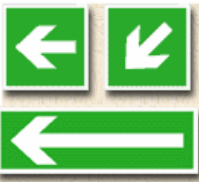
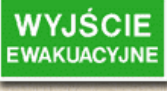

Zadaniem znaków ewakuacyjnych w obiekcie jest ukierunkowanie strumieni ludzkich zgodnie z przyjętą koncepcją ewakuacji, szczególnie w takich zabudowaniach, w których występuje więcej niż jedna droga ewakuacyjna. Podstawowa zasada rozmieszczania znaków ewakuacji wynika ze sformułowania zawartego w polskich przepisach i mówi, że: z każdego miejsca na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość, co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny.

Znaki ewakuacyjne wykonane na podłożu fotoluminescencyjnym powinny być usytuowane w polu zapewnienia odpowiedniej luminancji przez źródła światła. Celem zapewnienia odpowiedniego pobudzania oznakowań fotoluminescencyjnych, powierzchniom użytych znaków należy zapewnić oświetlenie min 25 lx przy zastosowaniu świetlówek oraz 40 lx przy zastosowaniu żarówek. Jest to o tyle istotne, że zgodnie z Polską Normą oświetlenie na klatkach schodowych i korytarzach powinno wynosić najmniej 50 lx, a takie oświetlenie może być niewystarczające przy oświetleniach powierzchni pionowych, które z reguły są nawet dwukrotnie mniej naświetlane, niż płaszczyzny poziome. Wymagane wymiary znaków ewakuacyjnych uzależnione są od wielkości informacji umieszczonej na nich, a ta z kolei od odległości, z jakiej określony znak powinien być postrzegany.

Wynika stąd niecelowość umieszczania znaków ewakuacyjnych równoległe do kierunku ruchu. Wytyczne sugerują raczej umieszczanie znaków na ścianach korytarzy w miejscach prostopadłego dochodzenia osób (naprzeciw wyjść z pokoi, hal, sal, prostopadłych odnóg korytarzy) szczególnie w tych miejscach, w których mogą nasunąć się wątpliwości, co do kierunku ewakuacji, np. gdy widoczne są oznakowania drzwi na przeciwległych końcach korytarza, którego różnice odległości w obu kierunkach nie przekraczają 20%, a strumień ewakuacji powinien kierować się w kierunku założonym z planem ewakuacji.

Stosowane zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi podświetlane znaki ewakuacyjne w pomieszczeniach użytkowanych przy zgaszonym świetle podstawowym powinny mieć grafikę i zastosowanie takie same jak znaki niepodświetlane. Podświetlanie znaku może być realizowane zarówno od strony powierzchni czołowej, jak i od tyłu (światłem przechodzącym może mieć wymiary dwukrotnie mniejsze od wymaganych dla umieszczonego w tym samym miejscu znaku podświetlanego od strony powierzchni czołowej. Przy znakach podświetlanych można stosować dodatkowo zabezpieczenia na wypadek niesprawności podświetlenia w postaci dodatkowych znaków fotoluminescencyjnych. Wykorzystywanie w tym celu znaków fotoluminescencyjnych stanowi dodatkowe zabezpieczenie na wypadek niesprawności podświetlenia po zaniku oświetlenia podstawowego.

8.2. Znaki ewakuacyjne.

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Znaczenie
1		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innymi znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2		Wyjście ewakuacyjne	Znak prostokątny Tło: zielone Napis: biały fosforescencyjny	Znak stosowany do oznakowania wyjść używanych w przypadku zagrożenia.
3		Drzwi ewakuacyjne	Znak kwadratowy Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny i zielony	Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe).
4		Przesunąć w celu otwarcia	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwnych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi przesuwnych.
5		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo.
6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo.
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo.
8		Pchać, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
9		Ciągnąć, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
10		Stłuc, aby uzyskać dostęp	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak ten może być stosowany: a) w miejscu, gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia, b) gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia.

8.3. Znaki bezpieczeństwa.

8.3.1. Urządzenia sygnalizacji pożarowej i sterowania ręcznego.

Nr	Znak bezpieczeństwa	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Kształt i barwa	Zastosowanie
1		Uruchamianie ręczne	Znak kwadratowy Tło: czerwone Symbol: biały	Stosowany do wskazania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych (np. stałego urządzenia gaśniczego).
2		Alarmowy sygnalizator akustyczny	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Może być stosowany samodzielnie lub łącznie ze znakiem nr 1, jeśli przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany bezpośrednio przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia.
3		Telefon do użycia w stanie zagrożenia	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczanego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego.

8.3.2. Sprzęt pożarniczy.

Nr	Znak bezpieczeństwa	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Kształt i barwa	Zastosowanie
4		Zestaw sprzętu pożarniczego	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak ten jest stosowany dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy.
5		Gaśnica	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	
6		Hydrant wewnętrzny	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak ten jest stosowany na drzwiach szafki hydrantowej.
7		Drabina pożarowa	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak ten jest stosowany do oznaczenia drabiny trwale związanej z obiektem i przeznaczonej do działań ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej.

8.3.3. Obszary i materiały szczególnego zagrożenia pożarowego.

11		Zakaz gaszenia wodą	Znak okrągły Tło: białe Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione.
12		Palenie tytoniu zabronione	Znak okrągły Tło: białe Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego.
13		Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione	Znak okrągły Tło: białe Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarem lub wybuchem.
14		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Do stosowania tylko łącznie ze znakami nr 1 do 3 i nr 10 do 13, dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego.
15		Nie zastawiać	Znak okrągły Tło: białe Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej, wyjściu ewakuacyjnym, przy dostępie do sprzętu pożarniczego itp.).

9. Postępowanie na wypadek pożaru.

W przypadku stwierdzenia pożaru lub innego niebezpieczeństwa stwarzającego zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi należy natychmiast zaalarmować Państwową Straż Pożarną, tel. 998, podając następujące informacje:

- a) adres i nazwę obiektu.
- b) określić co się pali (przeznaczenie pomieszczeń, rodzaj materiałów).
- c) czy w strefie zagrożonej pożarem znajdują się ludzie.
- d) numer telefonu, z którego się mówi i swoje imię i nazwisko.

Alarmując telefonicznie Państwową Straż Pożarną należy mówić spokojnie i wyraźnie oraz odpowiadać na pytania zadawane przez osobę przyjmującą zgłoszenie.

Uwaga! Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego Miejskiego Stanowiska Kierowania odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie czy meldunek o pożarze nie jest fałszywy.

W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

Państwową Straż Pożarną tel.998 lub 112

Pogotowie Ratunkowe tel. 999;

Policję tel. 997;

9.1. Zasady postępowania na wypadek pożaru.

Do czasu przybycia zastępów ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej akcją ewakuacyjną całości obiektu kieruje Dyrektor WSSE lub osoba go zastępująca, a na terenie poszczególnych oddziałów Kierownicy Oddziałów.

Do ich zadań należy w szczególności:

- upewnić się czy zaalarmowano PSP;
- udać się bezzwłocznie na miejsce zdarzenia;
- ocenić sytuację w zakresie zagrożenia pożarowego bądź innego niebezpieczeństwa dla ludzi;
- spowodować rozpoczęcie gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego (o ile istnieje taka możliwość);
- podjąć decyzje o częściowej lub całkowitej ewakuacji ludzi z obiektu;
- z chwilą przybycia jednostek PSP przedstawić dotychczasową sytuację Kierującemu Akcją Ratowniczą;
- pozostawać w dyspozycji Kierującego Akcją Ratowniczą w celu:
  - udzielania bieżących informacji w zależności od rozwoju sytuacji;
  - zapewnienia dostępu do poszczególnych pomieszczeń i urządzeń;
  - zapewnienia doraźnej pomocy (socjalnej) osobom poszkodowanym;
  - zabezpieczenia ewakuowanego mienia, itp.;
- zabezpieczyć pogorzelisko w celu zabezpieczenia terenu po zakończeniu bezpośrednich działań ratowniczo – gaśniczych.

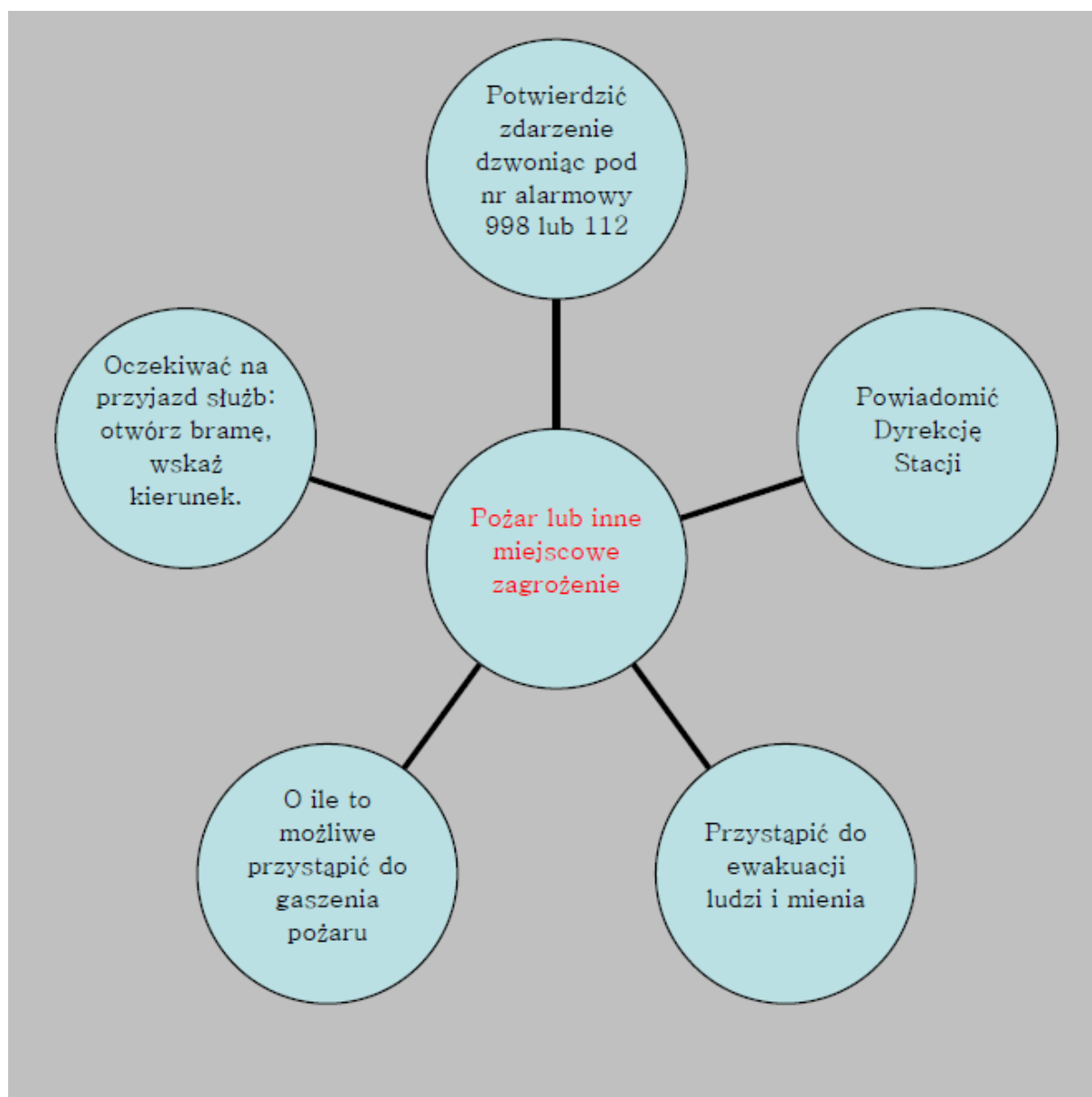
Pracownicy zobowiązani są do podporządkowania się poleceniom wydawanym przez Kierującego Akcją Ratowniczą.

Podczas wykonywania powierzonych im obowiązków powinni przestrzegać następujących zasad:

- w pierwszej kolejności prowadzić ratowanie zagrożonego życia ludzi;
- przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego;
- nie gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem;
- usunąć z zasięgu działania ognia materiały palne, a szczególnie butle z gazami sprężonymi, naczynia z płynami łatwo zapalnymi, cenne urządzenia i ważne dokumenty;
- nie otwierać bez wyraźnej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar.

9.2. Podstawowe kierunki działań w przypadku powstania zagrożenia.

9.3. Schemat zadań organizujących akcję ratowniczą do czasu przyjazdu pierwszych zastępów ochrony przeciwpożarowej.

Nr	Zadanie	Osoba odpowiedzialna za jego wykonanie
1	Powiadomienie Stanowiska Kierownia Państwowej Straży Pożarnej	Osoba, która dostrzegła zagrożenie, osoba w portierni, powiadamia Dyrektora.
2	Kierowanie akcją ratowniczo-ewakuacyjną.	Dyrektor lub osoba go zastępująca, a w godzinach pełnienia dyżuru pracownik ochrony.
3	Podjęcie decyzji o ewakuacji ludzi oraz ogłoszenie alarmu o ewakuacji.	Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
4	Wyłączenie dopływu prądu elektrycznego.	Konserwator obiektu.
5	Powiadomienie służb i osób wskazanych w wykazie telefonów	Sekretariat Dyrekcji.
6	Otwarcie bram przejazdu pożarowego, szlabanów i zapór przejazdowych w terenie obiektu. (upewnienie się o otwarciu urządzeń sterowanych automatycznie)	Wyznaczeni pracownicy.
7	Doprowadzenie służb Ratowniczo-Gaśniczych PSP do budynku i poinformowanie o istocie zdarzenia	Wyznaczeni pracownicy.
8	Gaszenie pożaru przy pomocy podręcznego sprzętu oraz niedopuszczenie do rozprzestrzeniania się pożaru w początkowej fazie jego rozwoju.	Wszyscy przebywający w obiekcie - o ile pozwala na to sytuacja.
9	Kierowanie strumienia ewakuacyjnego w kierunkach „bezpiecznych”.	Kierownicy Oddziałów.

9.4. Postępowanie na wypadek zagrożenia ładunkiem wybuchowym.

- 1) Do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
- 2) Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- 3) Należy bezwzględnie wykonywać polecenia funkcjonariuszy Policji.
- 4) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia "bomby" użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.
- 5) Podejrzanych przedmiotów NIE WOLNO DOTYKAĆ! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora obiektu.
- 6) Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, poddasza) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
- 7) Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie. Pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
- 8) Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
- 9) Identyfikacją i rozpoznaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki oraz komórki organizacyjne Policji.

TELEFONICZNE ODEBRANIE ZGŁOSZENIA
O PODŁOŻENIU ŁADUNKU WYBUCHOWEGO

GDY USŁYSZYSZ SŁOWA:
„PODŁOŻYŁEM ŁADUNEK WYBUCHOWY – BOMBĘ” NIE WPADAJ W PANIKĘ,
ZACHOWAJ SPOKÓJ, POSTĘPUJ WEDŁUG PONIŻSZYCH WSKAZAŃ

PO PRZYJĘCIU INFORMACJI
NIE ODKŁADAJ SŁUCHAWKI NA WIDEŁKI,
POŁÓŻ JĄ OBOK APARATU TELEFONICZNEGO

Wskazówki dla osoby prowadzącej rozmowę telefoniczną z osobą informującą o fakcie podłożenia „Bomby” w obiekcie

UWAGA !!! Nie odkładać słuchawki po zakończeniu rozmowy telefonicznej.

Osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego albo zauważyła w obiekcie przedmiot niewiadomego pochodzenia mogący być ładunkiem wybuchowym, natychmiast zawiadamia:

- przełożonych,
- administratora obiektu,
- Policję.

Zawiadamiając dyżurnego oficera Policji, należy podać:

- 1) treść rozmowy z osobą zgłaszającą o podłożeniu ładunku wybuchowego, którą należy prowadzić wg wskazówek podanych w informatorze,
- 2) miejsce i opis zlokalizowanego przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym,
- 3) numer telefonu, z którego prowadzona jest rozmowa oraz swoje imię i nazwisko,
- 4) uzyskać od Policji potwierdzenie przyjętego zawiadomienia.

Pracownik przyjmujący informację o zagrożeniu terrorystycznym powinien:

W czasie rozmowy bezpośredniej lub telefonicznej wykazać maksymalny spokój i opanowanie oraz zadając odpowiednie pytania dążyć do uzyskania możliwie najwięcej szczegółów dotyczących zagrożenia, jak i osoby przekazującej informację. Każdy zapamiętany szczegół z rozmowy lub przedłużenie czasu rozmowy mogą mieć istotny wpływ na późniejsze postępowanie dochodzeniowe. Uzyskaną informację przekazać natychmiast przełożonym, podając w szczególności treść rozmowy oraz miejsce, czas i źródło jej uzyskania. W przypadku otrzymania informacji po godzinach pracy lub poza miejscem pracy, pracownik uzyskane informacje natychmiast powinien przekazać osobiście lub telefonicznie ochronie budynku oraz kierownictwu instytucji.

Pytania nie muszą być zadawane w poniższej kolejności. Kolejność zadawania pytań jest w każdym wypadku uwarunkowana charakterem i dynamiką prowadzonej rozmowy telefonicznej:

1. Czy Pan/Pani podłożył/a/ bombę?
2. Kiedy, o której godzinie bomba wybuchnie?
3. Gdzie jest w tej chwili bomba?
4. Jak bomba wygląda?
5. Jakiego typu jest ta bomba?
6. Co spowoduje wybuch bomby?
7. W którym miejscu bomba jest umieszczona?
8. Dlaczego Pan/Pani chce podłożyć bombę?
9. Skąd Pan/Pani telefonuje?
10. Gdzie Pan/Pani się w tej chwili znajduje?
11. Gdzie Pan/Pani mieszka?
12. Jak się Pan/Pani nazywa?

Napisać dokładne słowa groźby .....
Płeć dzwoniącego .....
Numer telefonu, z którego przyjęto zgłoszenie .....
Godzina .....

☐ spokojny	☐ nosowy
☐ podekscytowany	☐ sepleniący
☐ powolny	☐ chrapliwy
☐ szybki	☐ głęboki
☐ cichy	☐ niski
☐ głośny	☐ wysoki
☐ śmiejący się	☐ desperacki
☐ płaczliwy	☐ arogancki
☐ jękający się	☐ rozgniewany
☐ niewyraźny	

Data .....
Czas rozmowy .....

Po przeprowadzonej rozmowie telefonicznej należy według poniższego zestawu cech głosu ocenić rozmówcę. Głos dzwoniącego był według waszego odczucia:

Spróbuj przypomnieć sobie, czy w tle rozmowy było słycać inne odgłosy - zaznacz je!

- biurowe
- zakładu, fabryki
- dworcowe
- głosy innych osób
- megafonu, radia
- brzęk sztućców, talerzy, szkła
- muzyki
- zwierząt
- dobra słyszalność
- połączenie lokalne
- połączenie zamiejscowe
- zakłócenia na linii
- uliczne
- tramwaju
- inne

Język rozmówcy był według Ciebie?

- kulturalny
- wulgarny

- niezrozumiały
- gwarowy, regionalny
- nagrany
- zgłoszenie odczytane
- zwroty obcojęzyczne
- mówił płynnie, rzeczowo
- inne

Ocena wieku - na podstawie głosu rozmówcy?

- dziecięcy
- młodzieńczy
- dojrzały
- starczy

Zasady postępowania kierownictwa instytucji po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego

Dyrektor WSSE, lub wyznaczona przez niego osoba – dokonuje analizy otrzymanej informacji i podejmuje decyzję o:

- powiadomieniu policji o zagrożeniu terrorystycznym,
  - ewentualnym przerwaniu pracy
  - ewentualnym przeprowadzeniu ewakuacji pracowników z obiektu zagrożonego w trybie alarmowym,
  - zabezpieczeniu dokumentów, baz danych (tajnych, poufnych) i innego mienia posiadającego istotną wartość dla instytucji,
  - przekazuje zarządzenia wykonawcze dla kierowników podległych komórek organizacyjnych, służb dyspozytorskich, ochrony obiektu itp.
- 1) Do czasu przybycia Policji akcją kieruje Dyrektor WSSE, a w czasie jego nieobecności osoba go zastępująca.
  - 2) Kierujący akcją zarządza, aby użytkownicy pomieszczeń dokonali sprawdzenia, czy w tych pomieszczeniach znajdują się:
    - przedmioty, rzeczy, paczki, urządzenia itp., których wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń (a mogły być wniesione i pozostawione przez inne osoby np. interesantów),
    - ślady przemieszczania elementów wyposażenia pomieszczeń,
    - zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów, rzeczy, urządzeń, które przedtem były w pomieszczeniu oraz emitowane z nich sygnały (dźwięki mechanizmów zegarowych, świejące elementy elektroniczne itp.) Pomieszczenia ogólnodostępne, takie jak korytarze, klatki schodowe, hole, windy, toalety, piwnice, strychy, oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, powinny być sprawdzone przez pracowników obsługi administracyjnej obiektu.

- 3) Zlokalizowanych przedmiotów, urządzeń, rzeczy, których (w ocenie użytkowników obiektu) przedtem nie było, a zachodzi podejrzenie, że mogą to być ładunki wybuchowe, nie wolno dotykać. O ich umiejscowieniu należy natychmiast powiadomić administratora obiektu i Policję.
- 4) Należy zachować spokój, aby nie dopuścić do przejawów paniki.

Współdziałanie Dyrektora WSSE z Policyjną grupą antyterrorystyczną

- 1) Dyrektor WSSE zapoznaje dowódcę grupy policyjnej z posiadanymi informacjami o zagrożeniu i podjętymi w związku z tym przedsięwzięciami. Wskazuje miejsca zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy, urządzeń obcych i punkty newralgiczne w obiekcie.
- 2) Z chwilą przybycia policji realizuje decyzje podejmowane przez dowódcę grupy antyterrorystycznej, a administrator obiektu powinien udzielić mu wszechstronnej pomocy.
- 3) Dyrektor WSSE, Komendant ochrony, strażnik, portier, woźny itp. towarzyszy grupie policyjnej przy pracach rozpoznawczych, udzielając informacji odnośnie rozmieszczenia poszczególnych pomieszczeń w obiekcie.
- 4) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy urządzeń obcych oraz neutralizowaniem ewentualnie podłożonych ładunków wybuchowych zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki organizacyjne Policji, przy wykorzystaniu specjalistycznych środków technicznych.
- 5) Na wniosek policjanta kierującego akcją Dyrektor WSSE obiektu podejmuje decyzję o ewakuacji użytkowników i innych osób z obiektu. Ewakuacja nie jest w każdym przypadku obowiązkowa – ma charakter fakultatywny.
- 6) Policjant kierujący akcją po zakończeniu działań przekazuje protokolarnie obiekt Dyrektorowi WSSE w postaci Notatki z przeprowadzonej interwencji minersko–pirotechnicznej w dniu .....

- Zgłaszający zagrożenie bombowe .....
- Czas zgłoszenia .....
- Treść zgłoszenia .....
- Miejsce zagrożeni .....
- Czas interwencji .....
- Przebieg interwencji .....
- Wynik interwencji .....
- Uczestnicy interwencji .....
- Dodatkowe informacje i uwagi .....

Dopiero po przyjęciu protokolarnie obiektu od dowódcy grupy minersko-pirotechnicznej przez administratora obiektu uznaje się, że nie ma w nim niebezpiecznych materiałów wybuchowych.

Zalecenia !!!

- 1) Osobom przyjmującym zgłoszenie o podłożeniu ładunków wybuchowych oraz administratorom obiektu nie wolno lekceważyć żadnej informacji na ten temat i każdorazowo powinni powiadamiać o tym Policję, która z urzędu dokonuje sprawdzenia wiarygodności każdego zgłoszenia.
- 2) Administrator obiektu powinien na bieżąco organizować szkolenie personelu w zakresie niniejszego tematu oraz dysponować aktualnymi planami ewakuacji i architektonicznymi obiektu, w tym rozmieszczenia punktów newralgicznych takich, jak węzły energetyczne, gazownicze, wodne, które powinny być udostępniane na każde żądanie policjanta kierującego akcją. Z kolei Policja może udzielić pomocy w realizacji takiego szkolenia.
- 3) Z treścią niniejszej instrukcji należy zapoznać wszystkich pracowników.
- 4) Dyrektor WSSE w Gorzowie Wlkp. powinien podejmować wszelkie kroki zmierzające do fizycznej i technicznej ochrony obiektu, uniemożliwiającej osobom z zewnątrz podkładanie w nim ładunków wybuchowych.

9.5. Postępowanie z niezidentyfikowaną przesyłką

- 1) Nie potrząsać i nie opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych paczek i listów.
- 2) Nie przenosić paczki lub koperty, nie przekazywać innym osobom, ani też nie dawać innym osobom do przeszukania, sprawdzenia.
- 3) Położyć paczkę lub kopertę na stabilnej powierzchni.
- 4) Nie wolno wdychać, dotykać, nie kosztować za pomocą języka lub przypatrywać jej się z bardzo bliska.
- 5) Ostrzec inne osoby, które przebywają w tym pomieszczeniu, o podejrzanej przesyłce.
- 6) Umieść tę przesyłkę w grubym worku plastikowym, szczelnie zamknij i zaklej taśmą.
- 7) Worek ten należy umieścić w drugim grubym worku plastikowym, szczelnie zamknąć, zawiązać supeł.

Dodatkowe cechy identyfikacyjne mogące wskazywać , że przesyłka pocztowa ma podejrzany charakter:

- niewłaściwe oznakowanie lub niekonwencjonalne przesyłki,
- odręcznie lub bardzo nieczytelnie wypisany adres,
- nieprawidłowo napisane powszechnie używane słowa, zwroty,
- dziwny adres zwrotny lub jego brak,
- nieprawidłowy adres firmy lub adres z niewłaściwie, poprawnie podaną nazwą firmy,
- nie jest zaadresowany do konkretnej osoby,
- podane zaznaczenie z określonymi ograniczeniami np. tylko do rąk własnych, poufne, nie prześwietlać przesyłki promieniami X,
- napisane słowa zagrożenia, groźby,
- przesyłka oznaczona stemplem pocztowym nie odpowiadającym adresowi zwrotnemu.

Dziwny wygląd zewnętrzny przesyłki:

- wyczuwalne w dotyku substancje w przesyłce; pudru, proszku, żelu itp.
- pojawiające się na opakowaniu lub kopercie plamy oleju, brak przebarwień lub dziwny zapach wydzielający się z listu, paczki,
- koperta ma wybrzuszenia, nie jest równa na całej powierzchni,
- przesyłka jest zbyt starannie opakowana nadmierną ilością materiału pakunkowego, taśmami klejącymi, opaskami itp.
- przesyłka ma nadmierną wagę,
- z przesyłki emitowane są dźwięki np. tykające,
- wystają druciki lub folie aluminiowe.

UWAGA !!

JEŻELI KOPERTA LUB PACZKA Z JAKIEKOLWIEK POWODU WYDAJE SIĘ PODEJRZANA - NIE OTWIERAJ JEJ

- 8) Paczki, listy nie należy przemieszczać. Należy pozostawić ją na miejscu.
- 9) Powiadomić najbliższy posterunek policji (nr telefonu alarmowego 997 lub alarmowy telefonu komórkowego 112) lub państwową straż pożarną (nr telefonu alarmowego - 998). Służby te podejmą wszystkie niezbędne kroki w celu bezpiecznego przejścia przesyłki.
- 10) Jeśli otrzymasz jakiegokolwiek zalecenia od funkcjonariuszy policji, straży pożarnej, służby medycznej, sanitarno-epidemiologicznej - nie neguj ich zasadności, wykonuj je dokładnie. Będą wydawane zgodnie ze sprawdzonymi procedurami na taką okoliczność.

W przypadku, gdy podejrzana przesyłka została otwarta i zawiera jakokolwiek podejrzana zawartość w formie stałej (pył, kawałki, blok, galaretę, pianę lub inna) lub płynnej należy:

- 1) Możliwie nie naruszać tej zawartości:
  - nie rozsypywać,
  - nie przenosić,
  - nie dotykać,
  - nie wąchać,
  - nie powodować ruchu powietrza w pomieszczeniu (zamknąć okna, drzwi, wyłączyć jeśli jest to możliwe systemy wentylacji i klimatyzacji),
  - zapobiec wchodzeniu innych osób do tego pomieszczenia.
- 2) Całą zawartość umieścić w worku plastikowym, zamknąć go i zakleić taśmą lub plastrzem.
- 3) Dokładnie umyć ręce wodą z mydłem, tak aby zapobiec rozprzestrzenianiu się potencjalnej infekcja na twarz i skórę.
- 4) Zaklejony worek umieścić w drugim worku, zamknąć i zakleić.
- 5) Ponownie dokładnie umyć ręce.
- 6) W przypadku braku odpowiedniego opakowania unikać poruszania i przemieszczania przesyłki.

- 7) Bezzwłocznie powiadomić najbliższy posterunek policji (nr telefonu alarmowego - 997 lub 112) lub straż pożarną (nr telefonu alarmowego - 998) i postępować według ich wskazówek, zaleceń.
- 8) Jeżeli jest to możliwe - sporządzić listę osób, które przebywały w pomieszczeniu gdzie rozpoznano przesyłkę lub wykaz osób, które mogły dotyczyć otwartą przesyłkę. Listę należy przekazać przybyłym funkcjonariuszom

Po przybyciu straży pożarnej, policji, służb sanitarno-epidemiologicznych, medycznych należy bezwzględnie stosować się do ich zaleceń.

10. Organizacja i zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

Obowiązek zorganizowania i prawidłowego przeprowadzenia szkolenia wszystkich grup pracowników, w zakresie ochrony przeciwpożarowej ciąży na pracodawcy.

W celu zapoznania pracowników z przepisami ochrony przeciwpożarowej oraz występującymi zagrożeniami i sposobami ich usuwania należy organizować i przeprowadzać trzy rodzaje szkoleń przeciwpożarowych.

- 1) Szkolenie wstępne - obejmujące zapoznanie nowo przyjmowanych pracowników w ramach szkolenia bhp z zagadnieniami ochrony przeciwpożarowej w budynku, a w szczególności:
  - a) zagrożeniem pożarowym występującym na stanowisku pracy;
  - b) zasadami i warunkami ewakuacji osób i mienia;
  - c) zasadami przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym;
  - d) zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego;
  - e) obowiązkami pracowników wynikającymi z niniejszej Instrukcji.
- 2) Szkolenie informacyjne - obejmujące zapoznanie pracowników z "Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego", a w szczególności organizowane w związku z:
  - a) wprowadzeniem istotnych zmian w przeciwpożarowym zabezpieczeniu obiektu;
  - b) zmianami i modernizacją obiektu;
  - c) zmianą zakresu zadań lub samej osoby odpowiedzialnej za jej realizowanie;
  - d) zaleceniem kontrolnych organów ochrony przeciwpożarowej.

Po zakończeniu szkolenia pracownik podpisuje oświadczenie o odbyciu szkolenia **wzór nr 6**, które załącza się do akt osobowych pracownika.

- 3) Szkolenie okresowe - w ramach obowiązujących szkoleń okresowych BHP:
  - a) pierwsze szkolenie okresowe osób zatrudnionych na stanowiskach:
    - ➔ pracodawców i osób kierujących pracownikami przeprowadza się w okresie do 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na tych stanowiskach;
    - ➔ robotniczych, inżynieryjno-technicznych, pracowników służby bhp i osób wykonujących zadania tej służby, pracowników administracyjno-biurowych i innych nie wymienionych, których charakter pracy wiąże się z narażeniem na czynniki szkodliwe dla zdrowia, uciążliwe lub niebezpieczne przeprowadza się w okresie 12 miesięcy od rozpoczęcia pracy na tych stanowiskach.
  - b) Następne szkolenia okresowe osób zatrudnionych na stanowiskach:
    - ➔ robotniczych przeprowadza się nie rzadziej niż raz na 3 lata;
    - ➔ inżynieryjno-technicznych, pracowników służby bhp i osób wykonujących zadania tej służby, i innych nie wymienionych, których charakter pracy wiąże się z narażeniem na czynniki szkodliwe dla

zdrowia, uciążliwe lub niebezpieczne przeprowadza się nie rzadziej niż raz na 5 lat;

➔ pracowników administracyjno-biurowych nie rzadziej niż raz na 6 lat.

4) Tematyka szkolenia:

- a) zagrożenie pożarowe występujące w stacji,
- b) sposoby eliminacji zagrożenia pożarowego,
- c) przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej,
- d) zasady postępowania na wypadek powstania pożaru,
- e) zasady obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
- f) warunki prowadzenia ewakuacji osób i mienia,
- g) obowiązki wynikające z Instrukcji.

Zalecane jest przeprowadzanie szkoleń z powyższej tematyki raz na trzy lata.

Dokumentacja szkolenia:

- dokumentację wstępnego szkolenia przeciwpożarowego stanowi karta szkolenia wstępnego zakresie bhp, program. Kartę po podpisaniu włącza się do akt osobowych pracownika,
- dokumentację ze szkolenia informacyjnego stanowi oświadczenie pracownika - wzór w załączniku nr 6,
- dokumentację ze szkolenia okresowego stanowi: dziennik zajęć, program szkolenia, test, zaświadczenie. Zaświadczenie włącza się do akt osobowych pracownika.

11. Telefony i dane teleadresowe.

11.1. Telefony alarmowe.

Rodzaj służby	Telefon alarmowy	Telefon miejski
Policja	997	95 722 49 22
Państwowa Straż Pożarna	998	95 733 84 00
Pogotowie Ratunkowe	999	95 727 80 60
Centrum Powiadamiania Ratunkowego CPR	112	
Pogotowie Energetyczne	991	
Pogotowie Straży Miejskiej		95 735 57 27
Pogotowie Wodociągowe		95 722 42 42
Pogotowie Gazowe	992	
Pogotowie Ciepłownicze	993	

11.2. Telefony osób funkcyjnych.

Funkcja	Imię i Nazwisko	Telefon
Sekretariat		95 720 48 61
Dyrektor	Dorota Konaszczuk	725 755 729
Zastępca Dyrektora	Jolanta Musiała	95 722 60 57 w. 201
Centrala		95 722 60 57

11.3. Dane teleadresowe.

Wojewódzka Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Gorzowie Wielkopolskim
ul. Kazimierza Jagiellończyka 8 b.
66-400 Gorzów Wielkopolskim
strona główna: www.wsse.gorzow.pl
strona BIP: wsse.gorzow.pl/bip
e-mail: wsse@wsse.gorzow.pl
tel.centrala: 95 722 60 57
tel. sekretariat: 95 720 48 61
fax: 95 722 46 52

12. Wzory załączników.

Wzór nr 1.

NOTATKA z przeglądu stanu instalacji odgromowej.

W dniu ..... komisja w składzie:

1. ....
2. ....

przeprowadziła przegląd stanu technicznego instalacji odgromowej obiektów:

.....
.....
.....

W wyniku oględzin zewnętrznych instalacji stwierdzono:

Stan zwodów poziomych i pionowych (wykazać nieprawidłowości w zakresie występowania zerwań, obłuzowań naciągów przewodów i mocowań śrub, skorodowań)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Aktualność badań instalacji .....

(data, podpis osoby przeprowadzającej przegląd)

Wzór nr 2.

**NOTATKA
z kontroli oświetlenia awaryjnego**

W dniu .....

1. ....
2. ....

przeprowadził kontrolę stanu technicznego instalacji oświetlenia awaryjnego na terenie obiektów:

.....
.....
.....

W wyniku oględzin zewnętrznych instalacji stwierdzono:
Stan opraw oświetlenia ewakuacyjnego (wykazać nieprawidłowości w zakresie występowania uszkodzeń mechanicznych, oznakowania i sprawności systemów kontrolnych)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Czas działania (wykazać nieprawidłowości w zakresie występowania uszkodzeń żarówek, czasu pracy akumulatorów) .....

.....
.....
.....

(data, podpisy osób przeprowadzających przegląd)

Wzór nr 3.

PROTOKÓŁ
zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo

1. Nazwa i określenie budynku - pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie .....
2. Charakterystyka zagrożenia pożarowego i wybuchowego obiektu, lub pomieszczenia oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w obiekcie, lub pomieszczeniu .....
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac .....
4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac .....
5. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego dla zabezpieczenia prac .....
6. Środki i sposób alarmowania Straży Pożarnej oraz innych osób w przypadku zaistnienia pożaru .....
7. Osoby odpowiedzialne za przygotowanie zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac .....
8. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w trakcie wykonywania prac .....
9. Osoby odpowiedzialne do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu:
  - a/ bezpośrednio po zakończeniu prac .....
  - b/ po 1 godz. od zakończenia prac .....
  - c/ po 2 godz. od zakończenia prac .....

Podpisy członków komisji

Wzór nr 4.

ZEZWOLENIE Nr .....
na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo
(spawanie, cięcie, lutowanie itp.)

1. Miejsce prac .....

2. Rodzaj prac .....

3. Czas prac: dzień ..... od godz. .... do godz. ....

4. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe w miejscu wykonywania prac

.....
.....
.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru, lub wybuchu

.....
.....
.....
.....

6. Sposób wykonania prac

.....
.....

7. Odpowiedzialni za:

a/ przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i
zabezpieczenia toku prac:

Nazwisko ..... Wykonano, podpis .....

b/ wyłączenie spod napięcia:*

Nazwisko ..... Wykonano, podpis .....

c/ dokonanie analizy stężenia par cieczy, pyłów, gazów:*

Nazwisko ..... Wykonano, podpis .....

d/ zastosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy i instruktaż:

Nazwisko .....

Przyjąłem do wykonania, podpis .....

UWAGA: * niepotrzebne skreślić.

8. Zezwalam na rozpoczęcie robót:

Nazwisko ..... Podpis .....

9. Prace zakończono dnia ..... godzina .....

10. Miejsce wykonania prac i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono
żadnych zaniedbań mogących spowodować pożar.

Nazwisko ..... Podpis .....

Wzór nr 5.

Zatwierdzam:

Gorzów Wlkp. dnia .....

.....
/imię i nazwisko/

**PLAN - KONSPEKT
ćwiczeń z ewakuacji obiektu lub jego części**

1. Czas i termin przewidywanego ćwiczenia: .....
2. Zakres prowadzonej ewakuacji: .....
3. Cel ćwiczeń: .....
4. Osoba(y) odpowiedzialna(e) i wyznaczona(e) do wykonania ćwiczenia:
.....
5. Środki „pozoracji” np.: nosze, wózki, koce: .....
6. Założenia do ćwiczenia: .....
7. Powiadomiono Państwową Straż Pożarną pismem znak: .....
z dnia: ..... uzyskano odpowiedź: tak/nie.
8. Powiadomiono służbę BHP i/lub specjalistę ds. ppoż. w dniu .....
9. Uwagi i wnioski: .....

9 Załączniki:
Po sporządzonym ćwiczeniu proszę sporządzić stosowną notatkę służbową zawierającą szkic sytuacyjny i jeżeli to możliwe dokumentację zdjęciową. Wykaz załączników przekazywanych: .....

Plan sporządził:.....

Wzór nr 6.

OŚWIADCZENIE
o odbyciu szkolenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Nazwisko i imię: .....

Stanowisko: .....

Data szkolenia: .....

Oświadczam, że zostałam/em/ zapoznana/ny/ z przepisami przeciwpożarowymi oraz „Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego” obowiązującą na terenie **Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej przy ul. Kazimierza Jagiellończyka 8B w Gorzowie Wlkp.**, a także z zasadami obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu obiektu.

Data: .....

Podpis oświadczającego

sporządził:.....